



Noora Halonen

Asiakaspohjaiset videotuotantoprojektit

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Insinööri (AMK)
Mediatekniikan koulutusohjelma
Insinöörityö
8.2.2011

Tekijä Otsikko	Noora Halonen Asiakaspohjaiset videotuotantoprojektit
Sivumäärä Aika	59 sivua 8.2.2011
Tutkinto	insinööri (AMK)
Koulutusohjelma	mediatekniikka
Suuntautumisvaihtoehto	digitaalinen media
Ohjaaja	yliopettaja Erkki Rämö
<p>Insinöörityön tarkoituksena oli tarkastella kolmen erilaisen videotuotannon työvaiheita ja selvittää työtapojen eroavaisuuksia oppilaitoksen ja ammattimaisen tuotannon välillä. Videotuotannot toteutettiin yhteistyössä oppilaitoksen ja kolmen eri asiakkaan kanssa. Insinöörityön videotuotannot olivat Mikrobiologinen näytteenotto -videot, Hiihtoloma Slovakiassa -mainosvideo ja jälkikäsitellylaitteiden markkinointivideot.</p> <p>Mikrobiologinen näytteenotto -videot kertovat oikeaoppisista näytteenottotavoista eri tauteja epäiltäessä. Tarkoituksena on antaa tietoa näytteenotoista niin alaa opiskeleville opiskelijoille kuin jo työelämässä oleville näytteenottajille. Hiihtoloma Slovakiassa on mainosvideo, joka on tarkoitettu mainostamaan yrityksen järjestämiä matkoja Slovakiaan. Videolla seurataan hiihtolomalaisia Slovakiassa ja heidän edesottamuksiaan matkan aikana. Markkinointivideot käsittelevät graafisen alan yrityksen myymiä painotuotteiden jälkikäsitellylaitteita ja niiden käyttöä.</p> <p>Insinöörityössä esitellään näiden kolmen erityyppisen tuotannon työvaiheet esituotannosta jälkituotantoon ja pohditaan, miten videotuotannon suunnittelu ja toteuttaminen olisi mahdollisimman sujuvaa. Esituotannossa työvaiheet ideasta käsikirjoitukseen vaativat pitkäjänteistä suunnittelua, joka on pohjana koko tuotannolle. Tuotannossa noudatetaan suunnitelmia mahdollisimman tarkoin taiteellista näkökulmaa kuitenkin unohtamatta. Valaisu, äänitys ja kameran liikkeet luovat yhdessä raakamateriaalin, jota jälkituotannossa muokataan. Editointi, äänen muokkaus, musiikki ja asiakkaan haluamaan formaattiin tehty video päättää videotuotannon kaaren.</p> <p>Ero oppilaitoksen ja yritys-elämän välillä on joissakin tuotannon vaiheissa merkittävä. Esituotannon tarkat suunnitelmat ja nopea tuotantotahti erottavat oppilaitoksen ammattimaisesta videotuotannosta. Kokonaisuutena oppilaitos antaa opiskelijalle kuitenkin hyvät valmiudet työelämän tuotantoihin siirryttäessä.</p>	
Avainsanat	videotuotanto, esituotanto, tuotanto, jälkituotanto, tuotanto yritys-elämässä

Author Title	Noora Halonen Customer based video productions
Number of Pages Date	59 pages 8 February 2011
Degree	Bachelor of Engineering
Degree Programme	Media Technology
Specialisation option	Digital media
Instructor	Erkki Rämö, Principal Lecturer
<p>The purpose of this thesis was to examine the stages of three different video productions and to compare the differences in workflows and methods between an educational institution and workplaces. The video productions were carried out in co-operation with a school and three different clients. These productions were called Microbiology Sampling videos, Skiing Trip to Slovakia and Marketing Videos for Post-processing Machines.</p> <p>The Microbiology Sampling videos tell about orthodox sampling methods when certain diseases are suspected. The purpose is to give information to nurses as well as students. Skiing Trip to Slovakia is a promotional video on trips to Slovakia that are arranged by a travel agency. The video tells about travelers and what they did in Slovakia. The Marketing Videos for Post-processing Machines cover the use and features of post-processing machines that are sold by a company in the graphical industry.</p> <p>This thesis covers the phases of these three productions from pre-production to post-production in a workflow that makes planning and realizing the production as smooth as possible. The pre-production is the base for the whole video production. Going from an idea to the manuscript requires long-term planning. In the production stage these plans are followed as accurately as possible without forgetting the artistic point of view. Lighting, sound recording and movements of the camera create raw material which is then modified in post-production. Editing, sound engineering, music and the format the client has chosen ends the whole process.</p> <p>According to this study there seem to be differences in certain stages of the production between an educational institution and a company. The pedantic planning and fast production schedule in a company separate professional video production from a similar project carried out in school. However, a school gives good overall capabilities for students before moving to real-life productions.</p>	
Keywords	video production, pre-production, production, post-production, production in a company

Sisällys

Tiivistelmä

Abstract

1	Johdanto	5
2	Kolme asiakaspohjaista videotuotantoprojektia	7
2.1	Opetusvideo	7
2.2	Mainosvideo	9
2.3	Markkinointivideo	9
3	Videon esituotanto	12
3.1	Esituotannon vaiheet ja merkitys tuotannolle	12
3.2	Opetusvideon esituotanto	16
3.3	Mainosvideon esituotanto	19
3.4	Markkinointivideoiden esituotanto	20
4	Videon tuotanto	23
4.1	Kuvaus ja kuvakerronta	23
4.2	Ääni	27
4.3	Valaisu	28
4.4	Opetusvideon tuotantovaihe	30
4.5	Mainosvideon tuotantovaihe	32
4.6	Markkinointivideoiden tuotantovaihe	34
5	Videon jälkituotanto	36
5.1	Kuvan jälkikäsittely	36
5.2	Äänikerronta	38
5.3	Masterointi ja arkistointi	39
5.4	Opetusvideon jälkituotanto	40
5.5	Mainosvideon jälkituotanto	42
5.6	Markkinointivideoiden jälkituotanto	43
6	Videoprojektien onnistumiset ja haasteet	45
6.1	Opetusvideo	45
6.2	Mainosvideo	46
6.3	Markkinointivideot	47
7	Videotuotanto tuotantoyhtiöissä	49
8	Yhteenveto	54
	Lähteet	56

1 Johdanto

Jos yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa, video kertoo tuhat kuvaa. Liikkuvan kuvan käyttö osana opetusta, markkinointia ja mainontaa on lisääntynyt koko 2000-luvun ajan. Internetin luomien mahdollisuuksien avulla jokaisen on mahdollista saada videonsa julkistetuksi suurelle joukolle ihmisiä. Videoiden ansiosta informaatiota voidaan välittää katsojalle enemmän ja lyhyemmässä ajassa kuin perinteisillä viestinnän keinoilla. Metropolia Ammattikorkeakoulun mediatekniikan koulutusohjelmassa tämä on huomattu yhä enemmän videotuotantoihin keskittyvistä asiakasprojekteista.

Insinööriyön tavoitteena on tarkastella kolmen erilaisen videotuotannon työvaiheita. Tarkoituksena on luoda kattava pohja videotuotannon ammattimaiselle suunnittelulle ja toteuttamiselle. Tarkastelun pohjana ovat toisistaan merkittävästi poikkeavat projektit, joille kaikille on kuitenkin yhteistä liikkuva kuva.

Ensimmäinen projekti, Mikrobiologian näytteenotto, alkoi syyskuussa 2008. HUSLab tilasi Metropolia Ammattikorkeakoululta yhdeksän erilaista näytteenottovideota. Jokainen video opettaa katsojalle, kuinka näytteenotto tehdään oikeaoppisesti eri tauteja tutkittaessa. Tarkoituksena oli tehdä kattava opetusvideo alaa opiskeleville ja jo työelämässä oleville hoitajille.

Toinen projekti, jota tässä työssä käsitellään, alkoi helmikuussa 2009. Jookoskookos.com-niminen yritys tilasi Metropolia Ammattikorkeakoululta mainosvideon, jonka tarkoituksena oli koostaa video opiskelijoiden hiihtolomamatkasta Slovakiaan. Jookoskookos.com halusi saada ajankohtaisen, räväkän ja sekoiluntäyteisen mainosvideon, jonka nähtyään jokainen opiskelija haluaisi lähteä matkoille mukaan.

Kolmas asiakasprojekti käynnistyi lokakuussa 2009. Mapping Oy otti yhteyttä Metropoliaan ja halusi päivittää videoita tähän päivään. Kyseessä oli yhdeksän erilaista painotuotteiden jälkikäsittelylaitetta, joista haluttiin tehdä käyttöohjelmaisia markkinointivideoita yrityksen Internet-sivuille.

Esittelen tässä työssä näitä kolmea eri projektia ja tarkastelen niitä videotuotannon vaiheiden kautta. Pohdin, mitä ongelmia ja haasteita niissä kohdattiin, mutta myös sitä, missä mielestäni on onnistuttu. Työn lopussa pohdin, kuinka alan yritysten videotuotannot ja tavat eroavat opiskelun aikana opituista menetelmistä, ja sitä, olisiko oppilaitoksella vielä jotain parannettavaa asiakasprojekteissaan.

2 Kolme asiakaspohjaista videotuotantoprojektia

2.1 Opetusvideo

Opetusvideo on nimensä mukaan video, jonka avulla on tarkoitus opettaa katsojalle, miten jokin asia tehdään. Opetusvideon tarkoituksena on mahdollistaa oppiminen eri muodoissa: ryhmässä tai yksin, samaan aikaan muiden opiskelijoiden kanssa tai oppilaan omalla ajalla hänen haluamassaan paikassa. Opetusvideon etuja on sen visuaalisuuteen perustuva opettamisen muoto, jolla vaikeitakin asioita voidaan esittää selkeästi ja helposti ymmärrettävästi. Opiskelijoille opetusvideot tuovat vaihtelua tavalliseen luentopohjaiseen opiskeluun. Teorian ja käytännön soveltaminen videolla auttaa opiskelijaa muistamaan opitut asiat paremmin ehkäpä työelämään saakka. [1, s. 12–13; 2.]

Videon sisällön ei nykypäivänä tarvitse olla vain viihdekäyttöön tarkoitettu, vaan liikkuva kuva mahdollistaa tuttujen asioiden esittämisen uudella tavalla ja tekniikalla. Monimediaisuus opetuksessa on koko ajan lisääntynyt, ja videon osuus sen yhtenä osana kasvaa entisestään. [3, s. 8.]

Metropolia Ammattikorkeakoulu ja HUSLab aloittivat syyskuussa 2008 yhteisen hankkeen, jonka avulla oli tarkoitus parantaa jo työssä olevien hoitajien ja alaa opiskelevien opiskelijoiden tietoutta oikeaoppisesta mikrobiologian näytteenotosta. Hankkeen lopputuotteena oli DVD, johon koottiin yhdeksän erilaista näytteenottoa eri tauteja epäiltäessä. Projektissa HUSLab toimi hankkeen tilaajana ja Metropolia hankkeen toteuttajana. Metropolian sisällä työ oli jaettu kahden koulutusalan kesken: tekniikan ja liikenteen alan mediatekniikan opiskelijat toteuttivat projektin teknisen osan ja sosiaali- ja terveysalan bioanalytiikan opiskelijat projektin sisällön.

Mediatekniikan projektiryhmän vetäjänä toimi yliopettaja Erkki Rämö. Ryhmän jäseninä olivat lisäksi opiskelijat Mia Ekholm ja Helinä Kytönen.

Vastuualueenamme oli kuvata mikrobiologian näytteenotot erillisiksi videoiksi, jälkikäsitellä ne ja koostaa niistä yhtenäinen DVD. Bioanalytiikan projektiryhmän vetäjänä toimi opettaja Tuula Kurkinen. Bioanalytiikan opiskelijoita oli yhteensä 25, kolmen hengen ryhmiin jaettuna. Yksi kolmen hengen ryhmä sai aiheekseen yhden mikrobiologisen näytteenoton, jonka sisällöstä se vastasi. Jokaisella ryhmällä oli HUSLabista oma ohjaaja, joka oli vastuussa sisällön oikeellisuudesta ja ryhmän toiminnasta.

Bioanalytiikan opiskelijoiden suuren määrän takia aiheita syntyi yhteensä yhdeksän:

- kliinisen laboratoriotyön prosessin kuvaus mikrobiologiassa
- MRSA-kantajuusnäytteet ja bakteriologinen näytteenotto
- nielun bakteeriviljely
- veriviljelyt
- haava-märkänäytteet
- virtsan bakteeriviljely
- malariaplasmodien näytteenotto
- ulosteen parasiittinäyte ja kihomadon munat
- mykologinen näytteenotto ja dermatofyyttien näytteenotto.

Molemmat tekijäosapuolet olivat uusien asioiden edessä: mediatekniikan opiskelijoilla ei ollut kokemusta tai tietoa videoiden aiheista eikä bioanalytiikan opiskelijoilla taitoa tehdä videotuotantoja. Molemmat osapuolet olivat kuitenkin kiinnostuneita oppimaan toinen toisiltaan.

Valmiin DVD:n sovittiin olevan asiakkaalla keväällä 2009, mutta aikataulu venyi liian suuren työmäärän takia melkein puolella vuodella.

2.2 Mainosvideo

Mainosvideon tehtävänä on myydä yrityksen tuotetta tai palvelua katsojalle joko heti tai myöhemmin. Katsojan samaistuminen mainoksen sisältöön on paljon helpompaa videon avulla kuin esimerkiksi painetun median keinoilla.

Mainosvideoiden luonne on yleensä nopeatempoinen, houkutteleva ja tiivis kokonaisuus. Mainosvideon avulla katsojille voidaan tiedottaa yrityksen aatteista, brändistä tai halutuista mielikuvista. Hyvä mainosvideo vetoaa katsojan tunteisiin ja saa kohderymän toimimaan yrityksen haluamalla tavalla. [4; 5.]

Helmikuussa 2009 Jookoskookos.com otti yhteyttä Metropolia Ammattikorkeakouluun ja tiedusteli, onko oppilaitoksessa kiinnostuneita opiskelijoita tekemään yritykselle uutta mainosvideota. Mediatekniikan yliopettaja Erkki Aalto valtuutettiin etsimään kaksi opiskelijaa, jotka voisivat kuvata ja editoida videon asiakkaalle. Valinta kohdistui itseni lisäksi Tatu Häkkiseen. Jookoskookos.com:n yhteyshenkilönä toimi yrityksen toinen omistaja Mikko Vänskä. Tarkoituksena oli matkustaa noin viidenkymmenen muun opiskelijan kanssa bussilla Slovakiaan viikoksi ja kuvata matkan varrella tapahtumia, ihmisiä ja tunnelmaa. Materiaalista koostettaisiin noin neljän minuutin video, jota asiakas voisi käyttää mainonnassaan.

Projektin aikataulu suunniteltiin siten, että matkan jälkeen, maaliskuussa 2009, aloitettaisiin jälkituotanto ja valmis video olisi asiakkaalla ennen kesää. Projektin aikana aikataulu venyi ja video saatiin valmiiksi vasta syyskuussa 2009.

2.3 Markkinointivideo

Markkinointivideot kuuluvat osana markkinointiviestintään. Video voi olla osa suurempaa markkinointistrategiaa, tai se voi itsessään toimia markkinoinnin edistäjänä. Markkinointivideon tarkoituksena on lisätä yrityksen tuotteen tai

palvelun kysyntää. Video markkinointimuotona herättää katsojassa tunteita ja vetoaa katsojan tarpeisiin. Kiinnostus tuotteita kohtaan on tällöin emotionaalinen, eikä järkiperäinen ajattelu vaikuta niin merkittävästi katsojan päätökseen.

Markkinointivideoiden sisältö kertoo yleensä tuotteiden tai palveluiden ominaisuuksista, käytöstä ja joissakin tapauksissa myös hinnasta. Sähköisten medioiden laaja kasvu on lisännyt markkinointivideoiden käyttöä voimakkaasti.

[6; 7.]

Lokakuussa 2009 Maping Oy etsi opiskelijoita uudistamaan sen jo olemassa olevia markkinointivideoita. Metropolia Ammattikorkeakoulun yliopettaja Erkki Rämö otti haasteen vastaan ja ryhtyi etsimään tekijöitä videoille. Opiskelutoverini Mia Suojala ja minä olimme jo pitkään suunnitelleet tekevämme vielä jonkin projektin yhdessä, ennen kuin valmistuisimme. Maping Oy:n projekti tuntui haastavalta ja mielenkiintoiselta, joten otimme haasteen vastaan. Projektin tarkoituksena oli tehdä markkinointivideot kahdeksasta eri painotuotteen jälkikäsittelylaitteesta, joita Maping Oy jälleenmyy suurille painotaloille. Moni laitteista valmistaa erilaisia graafisen alan lopputuotteita, joten videoita projektissa oli yhteensä 14.

Yrityksen entiset videot olivat melko vanhat eivätkä edustaneet laitteiden uusimpia malleja. Videoiden pääkäyttötarkoitus oli markkinointi, mutta samalla ne toimisivat myös käyttöohjeena laitteita käyttäville asiakkaille. Usean laitteen vuoksi neljätoista videota jaettiin viiteen luokkaan eri työtapojen ja lopputuotteiden mukaan:

- kansitus
- kuumaliimasidonta
- nidonta ja liimakannet
- nuuttaus
- valokuva-albumit.

Projektin tuli olla valmis toukokuussa 2010, jolloin Maping Oy esittelisi uudet videot Birminghamin IPEX 10 -messuilla Englannissa. Projekti saatiin valmiiksi jo huhtikuussa 2010.

3 Videon esituotanto

3.1 Esituotannon vaiheet ja merkitys tuotannolle

Usein luullaan, että video syntyy sitä kuvattaessa. Materiaalin tallentuessa kameralle kuvaushetkestä tulee konkreettinen: näyttelijät suorittavat roolinsa, ääni ja kuva tallennetaan. Tuona hetkenä kaikki näkyvä tapahtuu. Ennen kuvauksia on kuitenkin tarvittu suuri määrä työtä, jotta kuvaukset ylipäättensä on mahdollista toteuttaa. [8.]

Idea

Jokainen projekti syntyy ideasta. Idea on pohjana videolle, ja sen päälle kokonaisuus rakennetaan. Tuotantojen ideat voivat olla jo valmiita ajatuksia aiheesta tai niitä voidaan laajentaa ja syventää ideoinnin avulla. Ideoinnin tulisi olla vapaamuotoista ryhmässä ideointia, jotta ideoita saataisiin mahdollisimman paljon. Vasta kun ideoita on tarpeeksi, valitaan muutama syvempään tarkasteluun ja jatkokehitettäviksi. Ideoita tulisi pohtia syvemmin ja miettiä jo tarinan mahdollista kulkua koko videon läpi.

Kun lopullinen idea on valittu, tulisi projektiryhmän pohtia videon tavoitteita, tarkoitusta ja kohdeyleisöä. Tässä vaiheessa esituotantoa videon tavoitteet ja tarkoitus voivat olla hyvinkin laajoja. Tärkeää olisi kuitenkin, että jokainen projektiryhmässä olisi selvillä ainakin videon alustavista tavoitteista ja siitä, mihin koko tuotannolla pyritään. [9; 10.]

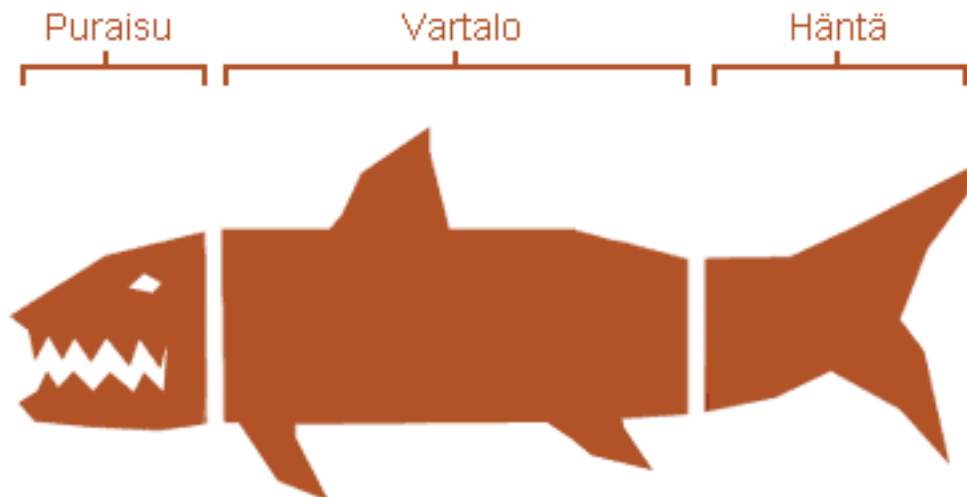
Synopsis

Synopsiksen tarkoitus on vastata kysymyksiin miksi, mitä, kenelle ja miten. Se on tiivistelmä videon sisällöstä: tapahtumista, henkilöistä, ristiriidoista. Synopsiksen ei

ole tarkoitus kuvata tarkasti tapahtumia tai ratkaisuja. Sen tulisi jättää tilaa käsikirjoittajan luovuudelle ja ideoille lopullista käsikirjoitusta varten. Synopsiksen kirjoittaminen on tärkeää koko tuotantoa ajatellen. Siinä kokonaisuus ei vielä peity yksityiskohtien alle, vaan se luo raamit koko videolle mutta antaa vielä vapauden uusille ideoille ja luovalle työskentelylle. [11.]

Treatment

Treatment on synopsiksen ja käsikirjoituksen välimuoto. Siinä kuvataan videon rakenne ja juoni. Tarkoituksena on syventää synopsiksen ideaa ja luonnetta, mutta ei jakaa juonta vielä kohtauksiksi. Treatmentissä pitäisi näkyä videon alku, keskikohta ja loppu sekä tärkeimmät käännekohtat (kuva 1). [12; 13.]



Kuva 1: Treatmentista näkyy videon Jaws-rakennemalli (Eejitin malli) [14].

Käsikirjoitus

Käsikirjoitus on koko videon selkäranka. Se on suunnitelma, jonka mukaan seuraavat tuotannon vaiheet etenevät. Mitä hiotumpi ja tarkemmin suunniteltu käsikirjoitus on, sitä tehokkaammin itse tuotanto sujuu ja lopputuloksesta saadaan mahdollisimman tarkasti suunnitellun kaltainen.

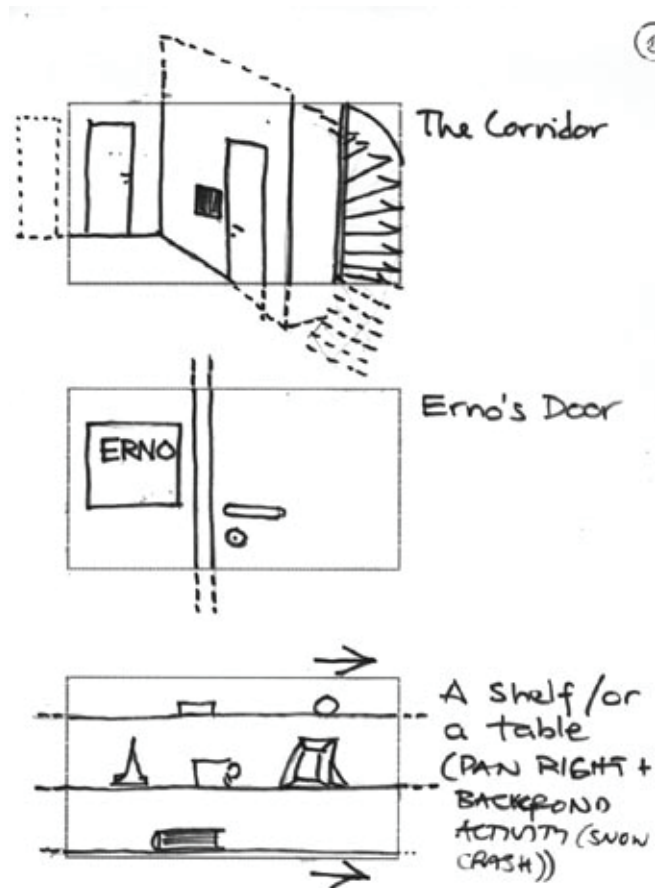
Käsikirjoittamisen tapoja on useita. Yleensä video jaetaan kolmeen osaan treatmentin ja draaman kaaren mukaan. Tässä vaiheessa tuotantoa käsikirjoituksen tulisi kertoa jo seikkaperäisesti aiheen sisällöstä ja sen rajauksesta, teemoista, ristiriidoista ja niiden ratkaisuista, käännekohdista sekä henkilöistä.

Käsikirjoituksesta voidaan poiketa kuvaus- tai editointivaiheessa. Kuitenkin käsikirjoituksessa tulisi kuvata jokainen kuva, ääni ja henkilö mieluummin liian tarkasti kuin liian laveasti. [10; 15; 16.]

Kuvakäsikirjoitus

Kuvakäsikirjoitus on käsikirjoituksen visualisointi. Siinä ilmaistaan, millaisin kuvin video aiotaan kertoa. Kuvakäsikirjoitus voi olla joko piirretty sarjakuvamainen selostus tai kirjallinen kertomus (kuva 2). Piirrettyssä kuvakäsikirjoituksessa tarkoituksena on esittää kuvakoot ja ympäristö visuaalisessa muodossa, kun taas kirjoitetussa versiossa kuvaillaan enemmän tapahtumia ja henkilöitä. Yhteistä molemmille tavoille on kuitenkin yksityiskohtainen kuvaus videon kuvista ja tapahtumista. Usein kuvakäsikirjoitus mielletään vain kuvallista kerrontaa tukevaksi vaiheeksi. Kuitenkin äänen suunnittelu ja huomioon ottaminen jo tässä vaiheessa tuotantoa tekee lopputuloksesta eheämmän.

Kuvakäsikirjoituksesta pystytään jo näkemään videon siirtymät otosten välillä. Näin voidaan varmistua siitä, että kuvakerronnassa säilyy jatkuvuus. Kameran ja henkilöiden liikkeet tulisi kuvata kuvakäsikirjoituksessa, jotta niitä voidaan suunnitella tarkemmin ennen kuvauksia. [17; 18.]



Kuva 2: Kuvakäsikirjoituksesta selviävät ympäristö, henkilöt ja kameran liike [19].

Suunnittelu tuotantoa varten

Suunnittelun merkitystä tuotannossa ei voi painottaa liikaa. Tuotannon koosta riippuen eri suunnitelmia tarvitaan onnistunutta lopputulosta ajatellen useita. Rahoitus-, kustannus-, tuotanto- ja taiteellinen suunnitelma ovat yleisempiä

suunnitelmia isoissa tuotannoissa, kuten elokuvissa, kuin pienissä videotuotannoissa. Myös taustatyön merkitys kasvaa sitä mukaa, mitä monipuolisempi ja haastavampi aihe on. Videosisällön oikeellisuus ja paikkansapitävyys ovat asioita, joita ei voi tietää ilman taustatyötä. [16.]

Roolitus on osa tuotannon suunnittelua. Oikeiden henkilöiden löytäminen on kokonaisuuden kannalta arvokasta. Näyttelijät ja muut avustajat antavat kasvot videolle ja näin ollen vaikuttavat eniten katsojan mieleen. [20.]

3.2 Opetusvideon esituotanto

Mikrobiologinen näytteenotto -opetusvideoiden ajatus syntyi tarpeesta opettaa ja kertoa alalla työskenteleville henkilöille, miten näytteenotto tulisi suorittaa oikein. HUSLab tuli siihen tulokseen, että kaikkein parasta olisi käyttää opetuksessa liikkuvaa kuvaa, jotta katsoja todella näkee eri vaiheiden oikean järjestyksen, käytettävät työtavat ja näytteenottovälineet. HUS Lab otti yhteyttä Metropolia Ammattikorkeakouluun, josta löytyivät opiskelijat niin tekniseen toteutukseen kuin asiasisällön luomiseen. Syyskuussa 2008 pidettiin kaikkien osapuolten kesken kokous, jossa keskusteltiin, mitä koko projekti tulisi käsittelemään ja miten kaikki tultaisiin toteuttamaan. Mikrobiologiset näytteenotot jaettiin aiheittain yhdeksän mikrobiologian opiskelijaryhmän kesken. Jokainen mediatekniikan opiskelija sai vastuulleen kolmen ryhmän videoiden suunnittelussa avustamisen ja ryhmien teknisen tukihenkilön roolin. Syyskuussa mikrobiologian opiskelijoille pidettiin lyhyt pikakurssi videoiden teosta ja niihin liittyvistä asioista. Opiskelijoille pyrittiin kertomaan esituotannon eri vaiheista ja niiden merkityksestä koko projektia ajatellen.

Projektin seuraava vaihe oli, että jokainen ryhmä kirjoittaisi lyhyen synopsiksen aiheestaan ja lähettäisi sen omalle mediatekniikan opiskelijalle tarkasteltavaksi. Synopsiksen tuli vastata seuraaviin kysymyksiin: Miksi opetusvideo tehdään? Mikä

on opetusvideon tavoite? Mikä on videon sisältö ja rakenne? Millainen video on?
Kuinka sisältö kerrotaan?

Synopsien merkitys juuri mediatekniikan opiskelijoille oli todella suuri, sillä työryhmällä ei ollut juuri mitään tietoa videoiden aiheista. Lyhyen kuvauksen avulla saimme edes jonkinlaisen käsityksen siitä, mistä koko videossa oli kyse. Näin ollen synopsin sisällön kommentointi ja korjaus oli miltei mahdotonta ilman alan koulutusta.

Ryhmiä seuraavana tehtävänä oli luoda käsikirjoitus. Ryhmille tuntui olevan vaikeaa kuvitella samaan aikaan sekä videon sisältö että se, minkälaisia kuvia video tulisi sisältämään. Kokemuksen puute ja annettujen ohjeiden vähyys vaikeutti ryhmien työskentelyä entisestään. Tähän keksittiin ratkaisuksi dokumentti, jossa teksti ja tekninen käsikirjoitus kulkevat rinnakkain (kuva 3).

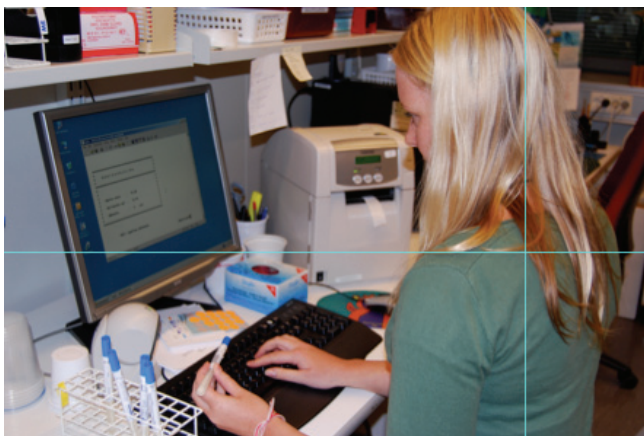
Käsikirjoitus	Tekninen käsikirjoitus
<p>Paksupisaralasiäen jälkeen tehdään sivelyvalmisteet. Mikäli näytteenotto kohta on päässyt hyytymään, tehdään uusi pistos. Sormen päästä tiputetaan veripisara lasille. Pisarasta tulisi vetää diffi mahdollisimman nopeasti, jottei veren hyytymistä pääse tapahtumaan. Lasin vetämisen jälkeen lasia kuivataan heiluttemalla ilmassa. Huonosti kuivatettu lasi heikentää näytteen laatua.</p>	<p>Siirrytään lasien vetämiseen. Näytteenottaja ottaa veripisaran kahdelle lasille, asettaa lasit pöydälle ja vetää diffit. sen jälkeen näytteenottaja kääntyy potilaan puoleen ja oottaa uudet kaksi lasia ja vetää diffit. Diffien vedot kuvataan. Onnistuneet lasit kuvataan läheltä.</p>

Kuva 3: Ote malaria-ryhmän käsikirjoituksesta.

Mediatekniikan opiskelijoiden ja HUSLabin edustajan tuli tässä vaiheessa kommentoida käsikirjoituksia parhaansa mukaan. Eri aiheiden käsikirjoitukset vaihtelivat laadultaan paljon. Pitkien ja vaikeiden videoiden käsikirjoitukset oli tehty melko laajoiksi, eikä niihin ollut saatu sisällytettyä kuin muutama tärkeä asia.

Käsikirjoittamisen tarkoitus ja merkitys tuntui myös olevan epäselvää monelle. Useissa käsikirjoituksissa oli kuvattu tekemistä vain yhdellä lauseella, kun taas asiasisältöä saattoi olla kymmeniä lauseita. Ryhmät eivät ymmärtäneet, että niiden tulisi miettiä jo valmiiksi, mitä videolla tapahtuu yksityiskohtaisesti kertojan puhuessa, eikä otaksua kuvituksen selviävän kuvattaessa. Ryhmien kanssa pohdittiin myös sitä, missä kuvaukset kannattaisi järjestää ja tarvittaisiinko niihin erikoisjärjestelyjä tai lavasteita. Useimpien ryhmien kanssa tultiin siihen tulokseen, että helpointa olisi järjestää kuvaukset luokahuoneessa, jossa opiskelijat harjoittelevat mikrobiologisten näytteiden ottamista. Terveyskeskuksen lavastaminen onnistuisi muutamalla valkoisella sermillä ja aidolla hoitopöydällä, jotka kuuluivat luokan varusteisiin. Erityisjärjestelyjä tarvitsevat kuvaukset sovittiin järjestettäväksi Laakson sairaalassa, Lastenlinikalla ja HUSLabin tiloissa Meilahdessa.

Käsikirjoituksista huomattiin nopeasti, etteivät ne antaneet vielä tarpeeksi tietoa kuvaustilannetta varten. Päätettiin, että kuvausryhmä saisi eniten informaatiota kuvakäsikirjoituksen avulla (kuva 4). Opiskelijat eivät olleet kovin innokkaita piirtämään, ja lopulta vain muutamalta ryhmältä saatiin valmiit kuvakäsikirjoitukset.



3. Näytteiden saavuttua laboratorioon näytteet lajitellaan ja kirjataan tutkimuspyyntöjen mukaan.

Laboratoriohoitaja kävelee tietokoneelle näytteiden kanssa. Kuvataan seurattavan näytteen kirjaaminen työjonoon. Käytetään kuvakaappausta. Kuvataan, kun laboratoriohoitaja nousee tuoilta seisomaan tutkittavan näytteen kanssa ja lähtee kävelemään ulos työpisteestä.

Kuva 4: Ote Kliinisen laboratoriotyön prosessin kuvaus mikrobiologiassa -videon kuvakäsikirjoituksesta.

Kuvakäsikirjoitusten jälkeen ryhmien kanssa sovittiin päivät, jolloin sen video kuvattaisiin. Ryhmien kanssa keskusteltiin myös siitä, olisiko jollakin videolla tarvetta erikoisvälineisiin, kuten kynäkameraan. Sovittiin, että mikrobiologian opiskelijoiden tehtävänä oli huolehtia, että oikeat ihmiset olisivat tuolloin paikalla, kuvaustila olisi vapaana ja että käytössä olisi oikeat työvälineet videota varten. Mediatekniikan opiskelijat puolestaan huolehtisivat teknistä toteutusta varten kamerat, valot ja muut varusteet ryhmien toiveiden mukaisesti.

3.3 Mainosvideon esituotanto

Jookoskookos.com otti yhteyttä Metropolia Ammattikorkeakouluun helmikuussa 2009. Sillä oli jo valmis mainosvideo yrityksestä, mutta se halusi päivittää videonsa nykypäivään ja kysyntään sopivaksi. Ensimmäisessä kokouksessa asiakaspäällikkö Mikko Vänskä kertoi, mikä Jookoskookos.com on, mitä se tekee ja mitä se odottaa tuotantotiimin tekevän. Yrityksen tarpeena oli saada ajankohtainen mainosvideo, joka houkuttelisi mahdollisimman paljon lähtijöitä seuraavan kauden matkoille. Tarkoituksena olisi, että minä ja Tatu Häkkinen lähtisimme viikon kestävälle matkalle Slovakiaan, jossa kuvattaisiin matkan menoa ja meininkinä.

Asiakkaana Jookoskookos.com oli hieman hankala, koska Mikko Vänskällä ei ollut selvää ajatusta tai lähtökohtaa videolle. Hän enemmänkin kyseli minulta ja Tatu Häkkiseltä ideoita siihen, mitä matkalla kuvattaisiin. Pohdimme yhdessä, minkälaisen näkökulman ottaisimme videoon, mitkä olisivat tärkeimmät tapahtumat matkalla ja minkälaisen kuvan haluaisimme antaa matkoista. Tärkeimmiksi asioiksi Mikko Vänskä mainitsi matkojen halvan hinnan, rentouden, laskettelun, teemabileet ja varmasti hauskan matkaseuran. Suunnittelu oli hankalaa, sillä työryhmästä kumpikaan ei koskaan aikaisemmin ollut käynyt tämäntyyppisillä matkoilla, joten emme osanneet kuin ideoida mielikuviamme pohjalta.

Videon lopulliseksi suunnitelmaksi valikoitui dokumentti, jossa seurattaisiin koko matkan ajan kahta poikaa, Juhoa ja Tuomasta. Videossa tarkasteltaisiin heidän matkansa etenemistä, tapahtumia ja ihmissuhteita. Teemat olisivat hyvin kepeitä ja mahdollisimman viihdyttäviä nuoreen makuun. Tiedossa oli, että näille kahdelle kaverukselle saattaisi tapahtua jännittäviä asioita matkan aikana, joten heidän avullaan videon idea saattaisi onnistua.

Varsinaista käsikirjoitusta projektissa ei koskaan laadittu, vaan videon suunnittelu oli enemmänkin matkan suunnittelua. Matkojen aikana Jookoskookos.com järjestää retkiä Slovakian naapurimaihin ja laskettelurinteisiin. Kaikista retkistä valittiin tärkeimmät, ja niistä toivottiin saatavan kuvaa videolle. Päätimme, että osallistuisimme seuraaville retkille: laskettelurinteet, Bratislava, Wien, Budapest. Ennen lähtöä emme vielä tienneet, aikovatko seurattavat pojat osallistua retkille lainkaan. Jos näin kävisi, varasuunnitelmaksi mietimme kuvaavamme matkan yleistunnelmaa. Projektin esituotantovaiheen loputtua tiedossamme oli vain lähtö- ja paluuaika sekä se, että olimme matkalla Slovakiaan.

3.4 Markkinointivideoiden esituotanto

Lokakuussa 2009 Maping Oy etsi markkinointivideoilleen tekijöitä Metropolia Ammattikorkeakoulusta. Tarkoituksena oli tuottaa useita videoita yrityksen jälleenmyymistä painotuotteiden jälkikäsitteilylaitteista. Ensimmäisessä kokouksessa tekijätiimillä ei ollut vielä mitään tietoa yrityksestä tai siitä, mitä koko projekti tulisi sisältämään. Yhtiön toimitusjohtajalla Lauri Huotarilla oli ensi tapaamisessa useita ajatuksia siitä, millaisia videoita hän haluaisi yrityksen markkinointiin. Selvänä suunnitelmana oli, että aikaisemmin kuvatut videot haluttaisiin päivittää tähän päivään, mutta sisältö saisi olla melko samankaltainen.

Entiset videot olivat palvelleet hyvin käyttötarkoitustaan, mutta niiden ilme ja toteutustapa oli vanhentunut. Uutena elementtinä vanhoihin videoihin verrattuna

oli, että asiakas halusi koostaa itse jokaiselle asiakkaalleen personoidut laitevideot aina tilanteen mukaan (kuva 5). Videoiden tulevat esitystilanteet saattoivat vaihdella suurista messuista aina asiakaskäynteihin saakka. Ajatuksena oli, että jokaisesta videosta tehtäisiin itsessään toimiva kokonaisuus, joita voitaisiin kuitenkin yhdistellä sen mukaan, mille yritykselle laitteita esiteltäisiin ja kuinka kattavaa markkinoinnin toivottiin olevan.

Company presentation	Design	Printing	Casemaking	Binding	Final product
Company	Designer	Canon	Creaser	BooXTer binding	Canon
Product presentation		Kodak	Casematic	FotoMount binding	Kodak
Hard cover		Konica Minolta		Perfect binding	Konica Minolta
Soft cover		Noritsu			Noritsu
Pad		Ricoh			Ricoh
Stripe cover		Xerox			Xerox
Transparent cover		Neutral			Neutral
Binding solutions					
BooXTer binding					
FotoMount binding					
Perfect binding					

Kuva 5: Painotuotannon jälkikäsitteilylaitteiden moduulirakenne markkinointi-videoissa.

Lauri Huotari oli nimennyt projektin vetäjäksi Sami Veikkolaisen, jonka tehtävänä oli huolehtia projektin aikataulusta ja pitää projektin kaikkia lankoja käsissään. Projektin käynnistyminen vei aikaa, sillä jokaisella Mapping Oy:n edustajalla oli oma näkemys siitä, minkälainen lopputuloksen tulisi olla. Kaikki tarvittavat henkilöt eivät myöskään aina päässeet kokouksiin, jolloin kesti pitkään, ennen kuin projektin luonne ja tarkoitus selvisi. Teimme oman tiimin kanssa useita suunnitelmia seuraaviin kokouksiin siitä, miten projektissa edettäisiin seuraavaksi, mutta usein suunnitelmia jouduttiin muuttamaan paremman idean syntyessä tai asiakasyrityksen päättäjien puuttuessa.

Asiakkaalla oli myös ristiriitaiset käsitykset siitä, oltiinko projektissa tekemässä markkinointi-, mainos- vai opetusvideota. Aiheen rajausta ja videoiden tarkoitus hukkui useasti runsaan ideoinnin sekaan. Asiakkaan alkuperäinen ajatus oli yhdistää videokuvaa ja 3D-elementtejä keskenään, jotta jälkikäsitteilylaitteiden tekniikka näkyisi videoissa paremmin. Tämä toteutustapa hylättiin melko nopeasti,

koska mallinnus ei mielestämme tuonut lisäarvoa markkinointivideoihin eikä halukasta tekijää löydetty.

Mapping Oy:n projektissa videoiden sisältö päätettiin lopulta pitää pelkästään laitteiden käytössä ja valmiiden lopputuotteiden esittelyssä. Erillistä käsikirjoitusta ei tehty, vaan laitteiden käyttäjän ja videon esiintyjän Henri Huotarin luvattiin osaavan käyttää laitteita oikein ja sulavan näköisesti. Asiakkaan toiveena entisiin videoihin verrattuna oli saada videoista kevyemmät, helpommin seurattavat ja kestoltaan paljon lyhyemmät. Pohdimme kokouksissa, kuinka saisimme nämä toiveet toteutettua ilman käsikirjoitusta ja tietoa siitä, miten Henri Huotari tulisi laitteita käyttämään. Keksimme ratkaisuksi harjoitusvideot, jolla hän voisi harjoitella laitteiden sulavaa käyttöä ja tuotantotiimi kokeilisi samalla käytännössä eri kameroiden kuvakulmia ja tekniikoita hyvän lopputuloksen saamiseksi. Näistä harjoitteluversioneista leikattaisiin demoversiot, joista voitaisiin nähdä eri laitteiden ongelmakohdat sekä pohtia, olisiko jokin toinen kuvakulma tai kameran asento parempi kullekin laitteelle.

Harjoitusvideoiden kuvauspaikaksi sovittiin yrityksen näyttelytila, ja oikeille videoille rakennettaisiin kunnollinen studio kellaritilaan. Tuotantotiimin mielestä laitteiden käytöstä oli hyvä saada kuvaa myös yläpuolelta. Tämä ehdotus otettiin asiakkaan puolella myönteisesti vastaan. Videoiden yleisilmeen haluttiin olevan tyylikäs ja tarkkaan harkitun oloinen. Tuotantotiimin jäsenille tämä tulisi olemaan viimeinen projekti opiskelun aikana, joten kokonaisuudesta haluttiin tehdä paras mahdollinen.

4 Videon tuotanto

4.1 Kuvaus ja kuvakerronta

Esituotannon jälkeen vuorossa on tuotantovaihe, joka on videoiden teon näkyvin osa. Tuotannon välineisiin kuuluvat kamera, valot ja äänityslaitteet, jotta videon kaikki elementit saadaan tallennettua jälkituotantoa varten. Projektin tässä vaiheessa voidaan nähdä esituotannon merkitys, sillä mitä tarkemmin kaikki osaset on suunniteltu, sitä helpommin ja vaivattomammin tuotantovaihe saadaan suoritettua. Tuotannon alussa tuotantotiimi joutuu miettimään videon kuvallista sisältöä enemmän ja sitä, millä keinoin kuvista saataisiin mahdollisimman hyvät. Kuvakokojen sommittelun, kuvakulmien ja rajauksen pitäisi olla tarkoin harkittuja, ennen kuin itse kuvaaminen voi alkaa. [21.]

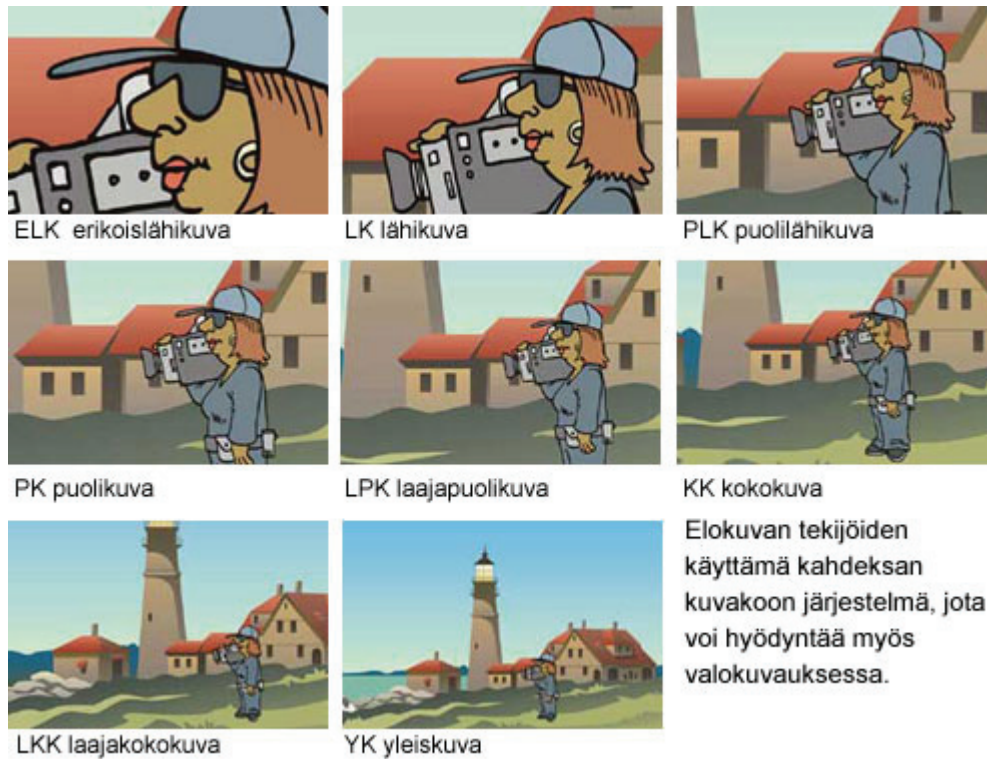
Kuvasuunnittelu

Kuvasuunnittelulla tarkoitetaan työvaihetta, jossa valitaan käytettävien kuvien kuvakoot ja pohditaan kuvien järjestystä ja sanomaa tarinan kerrontaa ajatellen. Kuvasuunnittelun tarkoituksena on rakentaa ilmaisullisesti vankka pohja jälkituotantoa varten ottamalla huomioon muun muassa kameran liikkeit, kuvan sommittelu, kuvakulmat, kuvakoot ja leikkaukset. Hyvänä kuvasuunnittelun sääntönä voidaankin pitää sitä, ettei mikään kuva ole turha vaan jokaisella kuvalla on oma tehtävänsä tarinankerronnassa. [22, s. 190–191.]

Kuvakoot

Kuvakoko tarkoittaa kuvattavan kohteen etäisyyttä kamerasta ja sen muutosta tarinankerronnassa. Kuvakoot perustuvat kahdeksanportaiseen järjestelmään, jonka pohjana ovat ihmisen mittasuhteet (kuva 6). Jokaisella kuvakoolla on oma

vakiintunut lyhenteensä, joka mahdollistaa oman komentokielen, ja näin ollen kuvaaminen nopeutuu. [23.]



Kuva 6: Eri kuvakoot ja niiden lyhenteet [24].

Kuvakokojen muutokset tuovat kerrontaan rytmiä ja tukevat kuvien leikkauskohtia. Kuvakokoja on hyvä vaihdella, jotta katsojan mielenkiinto säilyy ja kerronta on huomaamatonta ja jatkuva. Suositeltu kuvakoon muutos on kaksi kuvakokoa. Näin kuvat eivät pompahda häiritsevästi ja katsoja pysyy kerronnassa helpommin mukana. Suurempia kuvakokojen muutoksia voidaan myös käyttää tehokeinoina, kun katsojan huomio halutaan kiinnittää johonkin tiettyyn asiaan tai tapahtumaan. [23.]

Kameran liikkeet

Kameran eri liikkeet tuovat videoon lisää mielenkiintoa, mutta niillä voidaan viestittää katsojalle hänen huomaamattaan myös tunnetilojen muutoksia. Kamera voi liikkua eteen- tai taaksepäin, oikealta vasemmalle tai ylhäältä alas. Jokaisella kameran liikkeellä on erilainen vaikutus tarinaan ja katsojan mieleen.

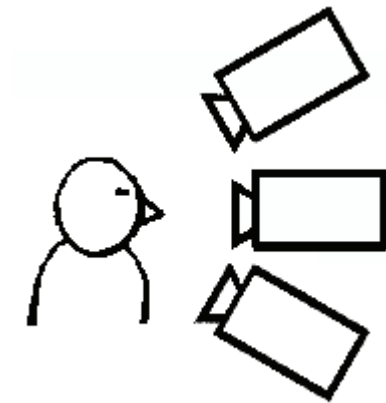
Kamera-ajo eteenpäin on silmälle luonnollinen liike: katsoja lähestyy kohdetta. Tällä liikkeellä voidaan tiivistää tunnelmaa, kohdentaa katsojan huomio tiettyyn pisteeseen, antaa yleiskuva tilasta tai luoda mielikuva edellä kulkevan henkilön seuraamisesta. Ajo taaksepäin taas loitontaa katsojaa kohteesta, jolloin mielenkiinto tapahtumaa kohtaan vähenee. Tämä ajo voi kuitenkin toimia intensiivisen tilanteen lopettajana, jolloin kohtaukselle saadaan selvä lopetus. Kamera-ajoa taaksepäin käytetään usein loppukuvassa, jolloin katsoja ymmärtää videon kohta loppuvan. Ympäristön esittely saa taaksepäin suuntautuvasta liikkeestä enemmän irti, koska kuvan laajentuessa katsoja huomioi enemmän yksityiskohtia kuvasta. Kohteesta loittoneva liike tuo katsojalle mielikuvan yksinäisyydestä ja avuttomuudesta, sillä kohde menettää merkityksensä taustan kasvaessa. Kumpaakin kameran liikettä voidaan käyttää tehokeinona kerronnassa.

Kameran liikettä vaakatasossa kutsutaan panoroinniksi. Sillä voidaan helposti luoda tilantuntua ja esitellä laaja-alaisesti ympäristöä. Panorointi onkin yleisin kameran liike. Vaakatason liikkeellä voidaan tehdä siirtymiä eli ylimenokuvia, jotka ovat efektiivisiä siirtymiä tapahtumapaikalta toiselle, kuten esimerkiksi samanaikaiseen tapahtumaan. Kameran liikettä pystysuunnassa kutsutaan tiltaukseksi, joka on panoroinnin vastakohta. Myös tällä kameran liikkeellä voidaan tuoda katsojalle tilantuntua, ja esimerkiksi korkeat esineet tai huoneet onkin hyvä esitellä tiltauksen avulla. Dramaattisen lopputuloksen aikaansaamiseksi kameran tiltaus ja nosto samanaikaisesti saa aikaan kohteen suuruuden tunnun. [3, s. 191–192; 25.]

Zoomin käyttö ei ole kameran liikettä, eikä se ole luonnollisen näköinen, sillä ihmisellä ei ole sen kaltaista fysiologista toimintaa. Zoomin käyttö saa perspektiivin kaartumaan, jolloin kuva vääristyy. Zoomia voidaan käyttää tehokeinona ja reagoitina muuttuviin tilanteisiin. On hyvä muistaa, että zoom on aina efekti. [3, s. 191–192; 25.]

Kuvakulmat

Kameran kuvakulmalla tarkoitetaan sitä, missä kamera fyysisesti sijaitsee kuvattaessa (kuva 7). Eri kuvakulmat tuovat katsojalle erilaisia näkökulmia tarinaan. Kameran tasokulma sijaitsee silmien korkeudella. Tämä kuvakulma on neutraali, eikä se korosta kuvattavaa kohdetta. Tasokulmaa voisikin kuvailla tasa-arvoiseksi kuvakulmaksi. Yläkulma korostaa syvyyssomittelua; kuvattava kohde voidaan saada näyttämään pienemmältä, pyylevältä tai jopa avuttomalta. Alakulma puolestaan korostaa kuvattavan kohteen suuruutta ja mahtavuutta, jolloin ympäristön merkitys korostuu.



Kuva 7: Kuvattavan kohteen eri kuvakulmat [24].

4.2 Ääni

Kuvan ohella yhtä tärkeässä asemassa on videon ääni. Äänimaailma ja kuvallinen kerronta tukevat toisiaan: ilman toista molempien maailmojen merkitys katoaa. Videon ääni voi olla tuotantovaiheessa äänitettävää dialogia tai muuta puhetta, joita kutsutaan 100-prosenttiseksi ääneksi. Äänitettävä ääni voi olla myös kuvattavan tilan luonnollista ääntä.

Äänen tallentamiseen käytetään mikrofonia. Oikean mikrofonin valitseminen tilanteen mukaan on äärimmäisen tärkeää, mutta myös hyvien kuulokkeiden käyttö äänitettäessä takaa paremman lopputuloksen. Kameran mikrofoni on yleensä suuntaava, eli se poimii äänet kameran osoittamasta suunnasta. Mikrofoni tulisi eristää kameran rungosta, jotta ääneen ei tartu häiriöääniä kameran käsittelystä. Tällä mikrofonityypillä tallennetaan 100-prosenttistä ääntä tai apuääniä jälkituotantoa varten.

Käsimikrofoni on usein haastatteluissa käytetty äänen tallentamisen väline. Sitä käytettäessä ääneen tarttuu vähemmän käsittelyääniä, sillä se ei ole kosketuksessa kameraan. Ongelmana on kuitenkin kuvan sommittelu, koska mikrofoni on koko ajan näkyvillä.

Solmiomikrofoni on usein studiohaastatteluissa tai keskusteluohjelmissa käytetty mikrofoni. Pienen koon ansiosta sen voi piilottaa puhujan kaulukseen, jolloin katsoja ei huomaa mikrofonia. Solmiomikrofoni on kuitenkin herkkä staattiselle sähkölle, jota syntyy helposti tekokuituisissa materiaaleissa, kuten haastateltavan neuleessa tai silkkisolmiossa. Solmiomikrofonin sijoitus lähelle äänilähdettä on sen toiminnan ehto: liian kaukana puhujasta ääni ei tartu mikrofoniin. [27; 28.]

Ulkotuotannoissa käytetään usein suuntamikrofonia, jossa on puomi ja tuulisuoja. Suuntamikrofonia pidetään usein äänilähteen ylä- tai alapuolella, jolloin mikrofoni

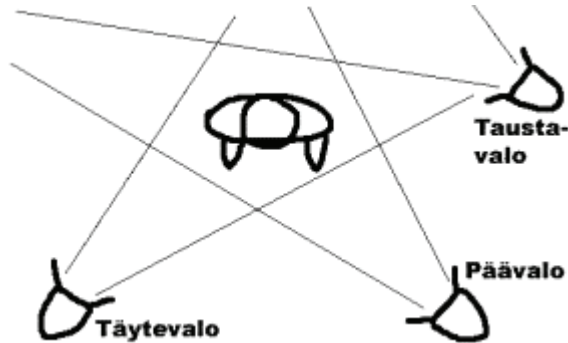
saadaan pois kuvasta eikä kuvattavien tarvitse varoa mikrofonia.

Kontaktimikrofonia käytetään usein studiohaastatteluissa tai paneelikeskusteluissa, jolloin mikrofoni asetetaan pöydälle tai kattoon. Mikrofoni kerää äänen puolipallon muotoisen suuntakuvion avulla laajalta alueelta, jolloin kontaktimikrofonia ei tarvitse suunnata tiettyä äänilähdettä kohti. Langaton mikrofoni toimii ilman johtoja, ja se on usein käytetty tapa myös solmio- tai käsimikrofoneissa. Mikrofonin käyttäjä ei tällöin ole sidottu kameran liikkeisiin, vaan mikrofoni antaa suuren liikkuvuuden ja on samalla melkein näkymätön. [27; 28.]

4.3 Valaisu

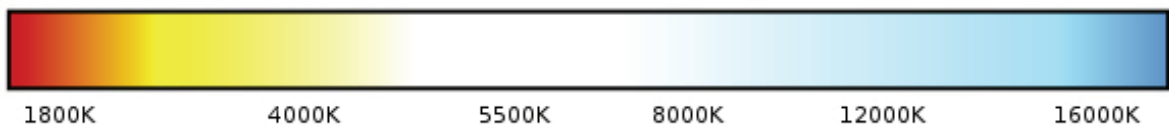
Videon valaisu voidaan jakaa kahteen eri osaan: tekniseen ja kerronnalliseen valaisuun. Tekninen valaisu tarkoittaa valaistusta, joka mahdollistaa videokameran valosähköisen toiminnan. Kerronnallinen valaisu taas vaikuttaa videon vaikutelmaan tilasta, vuorokaudenajasta tai lavastuksesta.

Valaisussa käytetään usein kolmipistevalaisua, toiselta nimeltään yksikameratekniikkaa (kuva 8). Siinä valaisuun käytetään päävaloa, tasoitusvaloa ja takavaloa. Päävalo on suora, kova ja pistemäinen valonlähde, jonka tarkoituksena on antaa tarpeeksi valoa valaistavalle kohteelle. Se suunnataan kohteeseen hieman sivusta, jolloin saadaan esiin varjoja. Lavastuksen kanssa päävalo tulisi suunnata valon luonnollisesta tulosuunnasta, jolloin valaistuksesta ei tule luonnoton. Tasoitusvalolla tasoitetaan päävalon synnyttämät varjot, luodaan kolmiulotteista tuntua tilaan ja tasoitetaan kontrasteja. Se suunnataan päävalon vastakkaiselta puolelta, jolloin pää- ja tasoitusvalon välille tulisi syntyä 80–110 asteen kulma. Tasoitusvalon tulisi olla pehmeää valoa, jonka valokeilaa tasataan heijastimilla. Takavallo puolestaan suunnataan kohteen takaa vastapuolelta kameraa. Sen tulisi irrottaa kohde taustastaan, jolloin kolmiulotteisuus näkyy kuvassa enemmän. Valoteholtaan takavallo on suhteellisen pieni verrattuna muihin kolmipistevalaisun valoihin. [29.]



Kuva 8: Kolmipistevalaisun eri valot ja niiden suhteet kohteeseen [30].

Valaisuun vaikuttaa myös käytettyjen valojen väriämpötila. Väriämpötila kertoo, minkä värisenä katsoja aistii valon, kun se osuu hänen silmäänsä. Väriämpötilan mittarina käytetään Kelvin-asteikkoa (kuva 9). Mitä enemmän Kelvineitä valo sisältää, sitä sinisemmältä se silmässä näyttää. [31.]



Kuva 9: Väriämpötila [32].

Väriämpötila vaikuttaa kameran valkotasapainoon, joka määrittelee videon värit mahdollisimman samankaltaisiksi kuin kuvaustilanteessa. Nykykaderoissa valkotasapaino toimii jokseenkin hyvin automatiikalla, mutta silloin tällöin kamera erehtyy valaistusolosuhteista, jolloin värit vääristyvät. Tällöin kameraan on säädettävä manuaalisesti oikea valkotasapaino. Suuntaamalla kamera valkoiseen paperiin tai muuhun valkoiseen pintaan riittävässä valossa voidaan määrittää uusi valkotasapaino senhetkiselälle kuvauspaikalle. Valkotasapaino on säädetty silloin oikein, kun kuvattu materiaali näyttää sävyiltään samalta kuin silmämääräisesti havainnoitu kohde. [33; 34.]

4.4 Opetusvideon tuotantovaihe

Mikrobiologiset näytteenotot -videot kuvattiin Metropolia Ammattikorkeakoulun terveyden- ja hoitoalan laitoksella Huopalahdessa. Kaksi videoista haluttiin kuvata HUSin laboratorion tiloissa Meilahdessa välineistön ja ympäristön vuoksi.

Opetustiloista löydettiin sopiva luokkahuone, jossa oli useita hoitopöytiä ja muuta välineistöä kuvauspaikan lavastamiseksi. Huoneeseen rakennettiin kahden sermin avulla oikeaa sairaalaa muistuttava hoituhuone, jossa videosta riippuen potilas makasi sängyssä tai istui hoitotuolissa.

Ennen ensimmäistä kuvausta mediatekniikan ryhmä kokoontui pohtimaan, mitä tarvikkeita ja välineitä kuvauksiin tarvittaisiin. Päädyttiin siihen, että videot kuvattaisiin kahdella kameralla, jotta kuvakokoja ja kuvakulmia saataisiin tarpeeksi. Kameroita käsiteltäisiin jalustoilta, jolloin kuvanlaadusta tulisi tasainen ja selkeä käsivaralla kuvattuun kuvanlaatuun verrattuna. Kuvauspaikalle tarvittiin valoa, joten valaistuksessa päätettiin käyttää neljää valoa. Tarkoituksena oli toteuttaa kolmipistevalaistus mahdollisuuksien ja tilan mukaan. Jo alusta lähtien oli selvää, ettei kuvauksissa tarvita ääntä laisinkaan, sillä videot tulitaisiin spiikkaamaan jälkikäteen. Tallennusmuodoksi valittiin DV-nauha.

Kuvausten alkaessa molemmille osapuolille kävi selväksi käsikirjoitusten merkitys. Ne ryhmät, jotka olivat pohtineet kunnolla käsikirjoitustaan, osasivat paremmin kertoa kuvausryhmälle toiveistaan ja videolle tulevista tärkeistä yksityiskohdista. Suurella osalla ryhmistä kuvaukset olivat puolestaan yhtä säheltämistä, koska kukaan ryhmäläisistä ei tiennyt kunnolla, kuinka näytteenotto tulisi tehdä oikein ja missä järjestyksessä kunkin vaihe tulisi tehdä. HUSLabin ohjaavat opettajat eivät olleet mikrobiologian opiskelijoiden tukena kuvauksissa paikalla, vaan opiskelijoiden työskentely oli heidän omalla vastuullaan.

Mediatekniikan opiskelijoiden ongelmaksi koitui valaistus. Kenelläkään työryhmästä ei ollut aikaisempaa kokemusta valaistuksesta, joten valojen asettelu tilan pienuuden takia oli äärimmäisen haasteellista. Tavoiteltua kolmipistevalaistusta ei saatu toimimaan halutulla tavalla, joten lopulta käytimme vain kahta valonlähdettä. Valoja pyrittiin heijastamaan katon kautta ja kohdentamaan niin, ettei varjoja syntyisi liikaa. Silmämääräisesti valot näyttivät hyviltä, mutta ilman kunnollisia monitoreita emme nähneet, miten valo todellisuudessa käyttäytyy. Valaistuksen arviointi vain pienestä kameran näytöstä aiheutti sen, että valot olivat erittäin epätasaiset ja tummia varjoja syntyi aivan liikaa. Työryhmälle oli epäselvää myös kameroiden oikeat säädöt. Tuotantovaiheessa olisi teknisestä toteutuksesta vastaavan ryhmän pitänyt ottaa paremmin huomioon säätöjen yhteneväisyydet ja valaistuksen merkitys. Lopputuloksena kuvattu materiaali oli täynnä tummia varjoja ja se oli valkotasapainoltaan kellertävää.

Kuvallisessa kerronnassa ryhmä onnistui hyvin. Kuvausten alussa päätettiin, kumpi kameroista kuvaisi koko ajan laajempaa kuvaa samalla, kun toinen poimisi lähikuvia välineistä ja työskentelystä. Usein kuvakulmat ja erikoislähikuvina kuvatut yksityiskohdat aiheuttivat ongelmia kameran paikalle ja sen käsittelylle. Nielun bakteeriviljely -videolla mediatekniikan opiskelijat pääsivät kokeilemaan kynäkameraa, jolla saatiinkin mielenkiintoisia kuvia nielusta. Pieni kamera mahtui potilaan suuhun, jolloin kuvakulma oli otollinen opetusvideota varten. Suun valaistus hoidettiin taskulampun avulla. Jälkeenpäin ajateltuna kameraa olisi voitu hyödyntää enemmän muidenkin ryhmien kohdalla.

Jo videoita kuvattaessa tuotantoryhmä ymmärsi, kuinka laajasta projektista oli kyse. Esituotantovaiheessa videoita pidettiin yksinkertaisina ja helppoina toteuttaa niiden samankaltaisuuden vuoksi, mutta nauhojen kerääntyessä ja kuvausten pidentyessä huomattiin projektin olevan suurempi kuin alun perin oli tarkoitus.

4.5 Mainosvideon tuotantovaihe

Jookoskookos.com-yrityksen mainosvideon tuotanto alkoi heti satamaan saavuttua. Pakkasimme mukaamme kaksi pientä DV-nauhalle tallentavaa kameraa, joihin liitimme kameroiden mikrofonit. Ajatuksena oli, että suurin osa materiaalista kuvattaisiin käsivaralla, mutta rinnettä varten ottaisimme jalustan mukaan. Nauhoja matkalle otettiin varmuuden vuoksi noin 20, jotta saisimme taltioitua kaikki matkan tapahtumat. Päätimme, ettemme ottaisi valoja mukaan lainkaan. Kahden ihmisen kantokyvyn takia matkalle ei voitu ottaa kuin tärkeimmät tuotannon välineet. Ennen lähtöä tuotantoryhmä sopi kuvaavansa kaikki mielenkiintoiset tapahtumat ilman käsikirjoitusta, suunnittelua tai muita esivalmisteluja. Tarkoituksena olisi seurata Juhoa ja Tuomasta rinteissä, baareissa ja kaupunkimatkoilla.

Kun tuotantotiimi tapasi kuvattavat pojat, kävi selväksi, etteivät matkan tarkoitusperät olleet lainkaan samanlaiset molemmilla osapuolilla. Juho ja Tuomas ilmoittivat, ettei heitä kiinnostanut lähteä kaupunkimatkoille vaan he halusivat lasketella ja juhlia koko matkan ajan. Ennen kuin koko matka oli alkanutkaan, menivät kaikki suunnitelmat uusiksi. Jotta lopullisesta videosta saataisiin mahdollisimman kattava, päätimme kuvata mahdollisimman paljon eri kohteissa, mutta myös seurata poikia aina, kun siihen oli tilaisuus.

Matka alkoi laivamatkalla Tallinnaan, jossa meitä odotti kaksi bussia. Bussimatka Tallinnasta Slovakiaan kesti noin puolitoista päivää. Matkustamisesta ei haluttu lopulliseen videoon kuin muutama sekunti, joten kuvaaminen bussissa jäi vähemmälle. Juho ja Tuomas olivat jo tässä vaiheessa matkaa olleet humalassa kaksi päivää, joten tuotantoryhmä odotti jännittyneenä, kuinka viikon kestävä matka tulisi loppujen lopuksi menemään.

Perille saavuttaessa kuvaaminen käynnistyi toden teolla. Minne tahansa menimmekin, otimme aina kameran mukaan. Alussa poikien sekoilu ja hauskanpito oli mukavaa kuvattavaa, mutta loppuviikosta tuotantoryhmän ja kuvattavien välit kiristyivät. Jatkuva humalainen örveltäminen ja yhteisten suunnitelmien puute johti siihen, että päätimme lähteä Bratislavan, Wienin ja Budapestin kaupunkimatkoille ilman poikia. Jotta mitään tärkeitä tapahtumia ei olisi menetetty, annoimme toisen kameroista pojille lainaan ja otimme toisen kameran matkalle mukaan. Sovittiin, että Tuomas ja Juho pitäisivät erittäin hyvää huolta kamerasta ja pyrkisivät ottamaan mahdollisimman paljon hyvää materiaalia rinteistä ja yöelämästä. Tuotantoryhmä puolestaan pyrki tallentamaan kaupunkien näkymiä ja tapahtumia. Palattuamme takaisin Slovakiaan saimme takaisin ehjän kameran ja muutaman nauhan poikien kuvaamaa materiaalia.

Matkan viimeisenä päivänä päätimme osallistua rinnepäivään yhdessä Slovakian suurimmista laskettelukeskuksista. Tuolta päivältä saimme hyviä kuvia rinnetunnelmasta ja hyppyreistä. Valitettavasti sää tuona päivänä oli hyvin harmaa ja vetinen, joten emme saaneet taltioitua rinteitä imartelevaa materiaalia.

Koko Hiihtoloma Slovakiassa -projektin tuotantovaihetta vaivasi suunnitelmien ja käsikirjoituksen puute. Kuvattavien poikien kanssa oli mahdotonta sopia, milloin kuvattaisiin tai missä kuvaus tapahtuisi. Periaatteena koko kuvauksessa oli, että aina kun tuntui siltä, että jotakin mielenkiintoista saattaisi tapahtua, painettiin reknappulaa ja annettiin kameran pyöriä. Välillä kuvatuista tapahtumista tiesi jo etukäteen, ettei niitä tulisi käyttämään videolla. Poikien seuraaminen onnistui vaihtelevasti, ja joitakin todella hauskoja ja onnistuneita tapahtumia saatiinkin tallennettua nauhalle. Tuotantoryhmältä unohtui matkahuumassa nauhojen merkitseminen. Heti kun yksi nauha tuli täyteen, olisi pitänyt merkitä päiväys ja sisällön suppea kuvaus jälkituotantoa varten. Alun innokas kuvaaminen aiheutti sen, että loppujen lopuksi nauhoja kertyi noin 15. Tämä tarkoittaa noin 15 tuntia

materiaalia, josta koostettaisiin lopullinen, enintään viiden minuutin video. Jälkituotannosta tiedettiin tulevan haasteellinen.

4.6 Markkinointivideoiden tuotantovaihe

Mapping Oy:n markkinointivideot kuvattiin talvella 2009. Kaikki videot päätettiin kuvata asiakkaan tiloissa, jolloin laitteiden vaihto ja kuljetus olisivat mahdollisimman helppoja. Kuvauspaikkana oli Mapping Oy:n kellarihuone, jossa oli valmiiksi muutama siirrettävä valokuvausvalo. Ennen kuvauksia tuotantotiimi tutustui tilaan ja pohti, miten kaikki välineet saataisiin mahtumaan melko pieneen huoneeseen. Myös lavastusta pohdittiin paljon, koska kuvastilasta haluttiin saada neutraali mutta tarpeeksi mielenkiintoinen.

Harjoituskuvaukset osoittautuivat tärkeiksi varsinaisia kuvauksia ajatellen. Niistä huomattiin, että videolla käytettävät laitteet olivat melko erikokoisia. Myös niiden käyttöasennot poikkesivat toisistaan merkittävästi. Asiakkaan kanssa pohdimme, miten saisimme järkevästi kuvattua laitteiden käyttöä niin, että kaikki tarvittavat yksityiskohdat näkyisivät videoilla. Päädyttiin ratkaisuun, jossa kamera asetettaisiin henkilön yläpuolelle. Tämä mahdollistaisi kuvaamisen laitteen yläpuolelta, jolloin videoihin saataisiin uutta näkökulmaa. Toinen kamera kuvaisi jalustalta ja poimisi lähikuvia tapahtumista. Koska projektin haluttiin onnistuvan mahdollisimman hyvin, tuotantotiimi päätti käyttää monitorointia kuvan tarkkailuun. Valoja kuvastilaan tarvittiin lisää, joten valaisu päätettiin toteuttaa kolmipistevalaisulla ja valokuvausvaloja lisävalona käyttäen.

Ensimmäisenä kuvauspäivänä pystytettiin lavastukseksi iso harmaa kangas huoneen yhdelle seinälle. Kangas riitti juuri ja juuri peittämään laitteiden takana olevan seinän. Tässä vaiheessa huomattiin, että lavastuksen vuoto saattaisi olla ongelma isoja laitteita kuvattaessa. Molemmat kamerat asennettiin paikoilleen ja niiden ulostulevat kuvat kytkettiin monitoreihin. Yläkameran pystytys ja asennus oli

tuotantotiimin yllätykseksi melko isotöinen. Kuvan tarkkailu ruudulta osoittautui erinomaiseksi ajatukseksi varsinkin yläkameran kohdalla. Kameran roikkuessa melko korkealla sen tavallisen pienen ruudun tarkkailu ei olisi onnistunut lainkaan. Yläkameran operointi toteutettiin kameran kauko-ohjaimella, jolloin itse kameraan ei tarvinnut koskea. Jo alusta lähtien oli selvää, ettei videoihin tulisi ääntä lainkaan, joten kuvaustilanteessa ääniä ei tarvinnut huomioida. Valaistus onnistui elävän taustakankaan ansiosta erittäin hyvin. Valokuvausvalot antoivat hyvän yleisvalon, jonka päälle kolmipistevalaistus rakennettiin.

Laitteiden käyttö kuvaustilanteessa sujui Henri Huotarilta erittäin hyvin. Hän sai laitteet näyttämään helposti käytettäviltä graafisesta lopputuotteesta kuitenkin tinkimättä. Kuvauspäivänä tuotantotiimi huomasi, että laitteita olikin enemmän, kuin asiakas oli etukäteen kertonut. Asiakkaalla oli eri malleista useampi versio, jotka kaikki haluttiin kuvata. Tämä vei enemmän aikaa, joten kuvauksia jouduttiin jatkamaan seuraavana päivänä.

Kokonaisuudessaan kuvaukset sujuivat todella hyvin. Hyvä tuotannon etukäteen suunnittelu mahdollisti kuvaajien keskittymisen pelkästään kuvalliseen kerrontaan ja kuvakulmiin. Näin ollen jo projektin alkuvaiheessa asetetut laatuvaatimukset täyttyivät täysin tuotannon osalta.

5 Videon jälkituotanto

5.1 Kuvan jälkikäsittely

Jälkituotanto on tuotantovaiheiden viimeinen prosessi. Kuvattu materiaali käsitellään editoinnin avulla lopulliseksi tuotteeksi jakelua varten. Jälkituotantoon kuuluu joukko erilaisia osa-alueita, kuten kuva- ja äänileikkaus, värimääritys, efektit ja grafiikka. Editoinnin tarkoituksena on luoda esituotannossa suunnitellusta ja tuotannossa kuvatusta materiaalista kokonaisuus, joka mukailee projektin alkuperäisiä tavoitteita ja suunnitelmia mahdollisimman hyvin. [35.]

Videosieppaus

Videosieppauksella eli kapturoinnilla (*capture*) tarkoitetaan kuvatun materiaalin siirtoa videokamerasta tai -nauhalta tietokoneen kovalevylle. Nauhalta kapturointi voidaan tehdä videokameran tai nauhurin avulla, jolloin materiaali siirtyy digitaalisessa muodossa FireWire-kaapelin avulla tietokoneelle. Siirto nauhalta kestää yhtä kauan kuin materiaalia on kuvattu, jolloin kapturointiin on varattava aikaa. Muistikortilta kapturoitaessa siirtoaika on lyhyempi, koska materiaalin siirto tapahtuu muistikortilta tietokoneelle. [3, s. 222–223; 36, s. 16–17.]

Videosieppauksessa on hyvä pitää mielessä, ettei kannata kapturoida sellaisia alkuperäisten videoiden osia, joita ei tulla videossa käyttämään. Vaikka editointiohjelmassa turhan materiaalin voi poistaa, kapturointi vie sekä aikaa että levytilaa. Jo tuotantovaiheessa olisi hyvä pitää kirjaa pilalle menneistä otoksista ja merkitä ne muistiin jälkituotantoa varten. [36, s. 38.]

Editointi

Editoinnilla tarkoitetaan kuvatun materiaalin leikkaamista otoksiksi ja niiden uudelleen järjestelyä ja kestojen muuttelua. Editoinnin tarkoituksena on luoda videolle tapahtumien oikea järjestys, rytmittää videota, luoda jatkuvuuden tunne, poistaa merkityksettömiä kohtauksia ja koostaa kohtauksista kokonainen ja ehyt tarina. [37; 38.]

Editoinnin työkaluna ovat erilaiset editointiohjelmat, kuten esimerkiksi Avid Media Composer, Adobe Premiere Pro ja Final Cut Pro. Editointiohjelmat käyttävät non-lineaarista editointitapaa, jossa ääni- ja kuvamateriaalista rakennetaan kokonaisuus aikajanelle. Aikajana itsessään ei sisällä alkuperäistä materiaalia, vaan se viittaa kovalevyllä sijaitsevaan raakamateriaaliin aikakoodin avulla. Näin työskentely editointiohjelmissa on nopeaa, vaikka videomateriaali saattaa olla tiedostokooltaan hyvinkin suuri. [3, s. 225.]

Editointitapoja on erilaisia riippuen videon tyypistä ja luonteesta.

Jatkuvuusleikkauksella tarkoitetaan työtappaa, jossa leikataan kohtauksia tapahtumien kulun mukaan aikajärjestystä noudattaen. Rinnastavalla leikkauksella voidaan leikata yhteen kuvia, joilla ei itsessään ole mitään tekemistä toistensa kanssa. Tällä editointitavalla voidaan luoda täysin uusia merkityksiä ja seurata kahta samanaikaista tapahtumaa rinnakkain. Dynaamisessa leikkauksessa käytetään hyväksi syy-seuraussuhdetta. Tällä tavalla voidaan korostaa videon draamallista vaikutusta katsojaan. Veitsen välähdys ja naisen kirkaisu on esimerkki dynaamisesta leikkauksesta. Kerronnallisella leikkauksella tarkoitetaan toiminnanmukaista leikkausta, joka myötäilee tarinan etenemistä. [38; 39.]

Editoinnin tehtävänä sisällön luonnin ohella on antaa videolle jatkuvuutta otosten välillä. Otosten ja kohtauksien välillä voi vallita erilaisia jatkuvuussuhteita.

Graafinen jatkuvuus tarkoittaa kuvien jatkuvuutta toisiinsa nähden, esimerkiksi

valaistuksen, lavastuksen ja kuvakokojen välillä. Sujuvan leikkauksen aikaan saamiseksi kuvakoon tulisi vaihdella samaa kohdetta kuvattaessa videon rytmin ja kerronnan mukaan. Kuvakoon muutoksen tulisi olla kuitenkin enintään kaksi kuvakokoa suurempi tai pienempi, jolloin ei synny hyppyleikkausta. Rytminen jatkuvuus kertoo otosten pituudesta verrattuna seuraavaan ja edeltävään otokseen. Tyylistä riippuen videon rytmiä voidaan muuttaa kohtausten välillä: esimerkiksi toimintakohtauksessa nopea rytmi edesauttaa kohtauksen intensiivisyyden tuntemista. Tilallinen jatkuvuus tarkoittaa videon tapahtumien yhtenäistä tilaa otosten välillä. Rinnastavan leikkauksen avulla kahdessa eri paikassa kuvatusta materiaalista voidaan koostaa yksi tapahtumapaikka käyttäen eri kuvakokoja. Ajallisella jatkuvuudella videon aikaa voidaan tiivistää tai pidentää editoinnilla. Kuitenkin saman kohtauksen sisällä ajan tulisi pysyä samana. Jatkovuus menetetään, jos katsoja ei pysy leikkausten mukana vaan kadottaa juonen ja kerronnan. [39.]

5.2 Äänikerronta

Äänen merkitys videoissa on kuvan ohella yhtä tärkeä elementti. Ilman ääntä videon vaikutus jää valjuksi, sillä ääni voimistaa katsojan kokemia tunteita ja ajatuksia. Videon äänet voidaan jakaa dialogiin, tehosteääniin ja musiikkiin. Jokainen videon äänielementti tarvitsee jälkikäsitteilyä, aivan kuten kuvakin.

Dialogilla tarkoitetaan ihmisten tuottamaa puhetta. Se voi olla monologi, dialogi tai useamman ihmisen tuottama puheen ääni. Dialogileikkauksen tehtävänä on järjestää tuotantovaiheessa äänitetty ääni oikeisiin kohtiin videota ja synkronoida ääni kuvaan. Ääntä parannellaan muun muassa poistamalla turhat sivuäänet, korvaamalla huonot vuorosanat paremmilla ja täyttämällä dialogin välit pohjakohinalla. Ääntä voidaan myös kompressoida eli vaikuttaa äänen hiljaisiin kohtiin niitä voimistamalla tai koviin ääniin niitä hiljentämällä. Harva dialogi on hyvä sellaisenaan, vaan yleensä ääntä joudutaan muokkaamaan jälkituotannossa.

Äänitehosteet voidaan jakaa kolmeen eri osaan: luonnollisiin tehosteisiin, erikoistehosteisiin ja atmosfääreihin. Luonnolliset tehosteet ovat osa äänimaailmaa, joka vallitsee kuvaustilanteessa. Esimerkiksi oven avauksesta lähtevä narahdus on esimerkki luonnollisesta tehosteesta. Erikoistehosteet ovat se osa videon äänimaailmaa, joka olisi vaikeaa tai jopa mahdotonta toteuttaa luonnollisilla tehosteilla. Esimerkiksi meteoriitin iskeytyminen maahan olisi mahdollista toteuttaa vain erikoistehostein tietokoneen avulla. Atmosfäärinen äänitehoste tarkoittaa ympäröiviä tilääniä, kuten suhinaa, joilla voidaan vaikuttaa merkittävästi videon tunnelmaan sekä ilmeeseen. Tehosteiden avulla katsojan mielenkiinto halutaan keskittää itse kuvan huomiopisteeseen eikä niinkään tapahtumasta syntyvään ääneen. [40.]

Videon musiikilla on kolme tehtävää. Se voi toimia parafrasina, jolloin roolihenkilöillä voi olla oma musiikillinen teema tai aihe. Musiikki voi kohdentaa katsojan mielenkiinnon johonkin tiettyyn tapahtumaan tai henkilöön. Musiikkia voidaan myös käyttää vastakohtien luomiseen kuvallisen sisällön kanssa. Musiikki toimii tärkeänä tekijänä koko videon tunnelman luomiseen.

Kaikkia näitä kolmea elementtiä voidaan käyttää yhtä aikaa tai vuorotellen. Äänikerronnan tarkoituksena on selittää ja tukea kuvallista kerrontaa. Eri elementtejä käytettäessä katsoja voi saada saman kuvan tulkinnasta aivan erilaisen loppupäätelmän elementistä riippuen. [41.]

5.3 Masterointi ja arkistointi

Ennen lopullista videota leikattuun versioon lisätään grafiikka ja mahdolliset tekstit videon alkuun ja loppuun. Useissa tuotannoissa materiaali tarvitsee myös värikorjailua, jolloin muun muassa kontrastia ja sävyjä voidaan muokata halutulla tavalla. Jälkituotannon loppuksi valmis video masteroidaan eli saatetaan lopulliseen videoformaattiinsa. Video voidaan ajaa takaisin nauhalle, jossa se säilyy pitkiäkin

aikoja, polttaa DVD:lle tai laittaa internetiin. Video voidaan myöhemmin tulevaisuudessa kopioida haluttuihin formaatteihin, joten on varmistettava, että lopullinen master on kuvanlaadultaan tarpeeksi korkealaatuinen. Vaikka videon aineiston laatu ei heikkene, videon kompressoinnissa tapahtuu aina informaatiohäviötä. Tämä on otettava huomioon masteroinnissa jatkojakelua ajatellen.

Videon arkistointia ja säilytystä varten nauha tai DVD tulee nimetä ja tilanteen mukaan liittää mukaan lyhyt kuvaus sisällöstä. Tiedostomuotoinen tallennus on yleistymässä myös arkistoinnissa, jolloin tilaa vapautuu fyysisten masterien osalta. Huomioitavaa tiedostomuodossa on kuitenkin varmuuskopiointi, josta tulisi pitää hyvä huoli. [42.]

5.4 Opetusvideon jälkituotanto

Mikrobiologiset näytteenotot -videoiden jälkituotanto alkoi materiaalin sieppauksella helmikuussa 2009. Kuvattu materiaali oli tallennettu nauhoille, joten raakamateriaali piti kapturoida tietokoneelle. Jo tässä vaiheessa projektia huomattiin, kuinka videoiden sisältö oli paisunut noin kahdesta minuutista jopa 15 minuuttiin. Projektiryhmä pyysi lisää tekijöitä Erkki Rämöltä, joka onnistui saamaan kolme mediatekniikan ensimmäisen vuosikurssin opiskelijaa varsinaisen tiimin avuksi: Petra Kirsi, Minna Maltari ja Ninni Parkkinen. Yhdessä heidän kanssaan pohdittiin, kuinka jälkituotannon tehtävät jaettaisiin, jotta lopulliset videot olisivat valmiit vuoden 2009 keväällä. Päädyttiin ratkaisuun, jossa ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat suunnittelisivat DVD:n kannet ja valikot, editoisivat kaksi videota ja rakentaisivat niihin muutaman yksinkertaisen animaation. Alkuperäinen projektiryhmä editoisi kaikki loput videot ja niihin kuuluvat animaatiot.

Ennen editointia päätettiin nauhoittaa spiikit videoita varten. Spiikkeriksi saimme yliopettaja Erkki Rämön, jolla oli jo aikaisemmin kokemusta spiikkien tekemisestä.

Spiikit äänitettiin koulun äänistudiossa. Vastuullani oli äänen tarkkailu, luetun tekstin oikeellisuus ja nauhoitusten yleinen sujuvuus.

Vasta materiaalin sieppauksen ja spiikkien lukemisen jälkeen aloitettiin varsinainen editointi. Editointiohjelmana käytettiin Adobe Premiere Prota ja animaatioiden tekoon Adobe Flash -ohjelmaa. Leikkaus tehtiin käsikirjoitusten, kuvakäsikirjoitusten ja spiikkien mukaan. Kuten ennen tuotantovaihetta oli jo huomattu, joidenkin videoiden spiikin kesto ei vastannut lainkaan kuvattujen otosten kestoja. Ongelmana oli kuvittaa spiikki aivan liian vähäisillä kuvituskuville. Joidenkin videoiden kohdalla materiaalia onnistuttiin venyttämään, jotta spiikin ja kuvan kesto saatiin tasattua. Muutamassa videossa materiaalia ei ollut tarpeeksi venyttämiseen, jolloin ainut vaihtoehto oli lisätä valokuvia otosten väliin.

Jo projektin alussa mikrobiologian ryhmälle ilmoitettiin, että niillä olisi mahdollisuus osallistua editointivaiheeseen. Vain kaksi mikrobiologian aikuisopiskelijaa käytti tätä mahdollisuutta hyväkseen, ja he saapuivat oppilaitokseemme seuraamaan videoidensa valmistumista. Mikrobiologian opiskelijoiden läsnäolo editointivaiheessa hidasti kuitenkin merkittävästi näiden videoiden valmistumista. Heidän ideointinsa editissä oli välillä turhankin rikasta, ja niinpä videoiden kanssa usein jäätiin tunneiksi hiomaan vain yhtä otosta.

Projektin alussa sovittiin, että valmis DVD olisi katsottavissa ennen kesää 2009. Toukokuussa järjestettiin katselutilaisuus keskeneräisestä DVD:stä, josta puuttui kaksi videota. Kokoontumisen tarkoituksena oli näyttää kaikille osapuolille, mikä projektin tilanne sillä hetkellä oli. Katselmuksessa huomattiin, että suuressa osassa videoita oli vakavia virheitä, jotka tulisi korjata ennen lopullista DVD:tä. Virheet koskivat suurimmaksi osaksi mikrobiologian opiskelijoiden kuvauksissa tekemiä virheitä, mutta joukkoon mahtui myös muutama mediatekniikan opiskelijoiden aiheuttama epäkohta. Sovittiin, että kesän aikana videoihin tehtäisiin korjauksia ja että lopullinen DVD olisi valmis syksyllä. Elokuun lopussa 2009 valmiit DVD:t

postitettiin mikrobiologian opettajille, HUSLabille ja osalle mikrobiologian opiskelijoista.

5.5 Mainosvideon jälkituotanto

Mainosvideon jälkituotanto alkoi nauhojen sieppauksella. Puutteet esituotannon huolellisessa suunnittelussa näkyivät nauhojen lukumäärässä. Kuvattua materiaalia oli 14 nauhaa, jonka sieppaukseen menisi noin 14 tuntia.

Projektiryhmän toinen jäsen, Tatu Häkkinen, otti vastuualueekseen nauhojen sieppauksen ja materiaalin tallennuksen ulkoiselle kovalevyille. Kun materiaali oli vihdoinkin saatettu digitaaliseen muotoon, voitiin itse videon rakentaminen ja editointi aloittaa. Vastuualueenani oli projektin jälkituotanto, asiakkaan informointi ja editointi.

Alkuperäisen ajatuksen mukaan kuvatusta materiaalista haluttiin koostaa "roadtrip"-tyyppinen kokoelma matkan tapahtumista. Kuitenkin valtavan suuren materiaalitulvan takia sopivien otosten hahmottaminen oli äärimmäisen vaikeaa. Sopivia kohtauksia leikattiin aikajanalle odottamaan mahdollista käyttöä. Itselläni oli visio siitä, minkälaiseksi video tulisi muodostumaan. Halusin, että videon tempo olisi melko nopea ja että video esittelisi vauhdikkaalla tavalla matkan kohokohdat. Asiakkaan kanssa sovittiin, että videon välivaiheita näytettäisiin aina, kun jotain uutta saataisiin aikaan. Mikko Vänskä kävikin useasti katsomassa videon edistymistä ja kertoi omia mielipiteitään siitä, mihin suuntaan videon juonta kuljetettaisiin. Tässä vaiheessa projektia huomasin leikkaavani mainosvideota yksin, sillä työparillani ei ollut aikaa eikä motivaatiota auttaa videon valmistuksessa. Toisaalta tämä oli hyvä asia videon kannalta, sillä sain ideoida ja rakentaa videosta juuri sellaisen kuin halusin.

Videon haluttiin menevää musiikkia, jota en löytänyt oppilaitoksen musiikkikirjastosta. Etsin internetistä aiheeseen sopivia kappaleita ja löysinkin

aloittelevan bändin, jonka musiikki sopisi täydellisesti videoon. Otin yhteyttä bändiin ja kysyin, sosisiko videolla käyttää kahta sen kappaletta. Vastineeksi lupasin mainita bändin lopputeksteissä, jolloin se saisi ilmaista näkyvyyttä aina videota katsottaessa. Musiikin avulla jaoin videon kahteen osaan, jolloin siitä tuli entistä mielenkiintoisempi ja helpommin seurattava.

Valmis video saatiin asiakkaalle syyskuussa 2009, jolloin aikataulu oli venynyt jo useita kuukausia. Syynä olivat muut opiskelukiireet ja se, että jäin videon kanssa yksin. Videosta tehtiin yksi täysilaatuinen avi-tiedosto, jota Jookoskookos.com voisi näyttää koulujen markkinoinnissa. Youtube-esitystä varten alkuperäisen videon laatua jouduttiin merkittävästi heikentämään, jotta videon katselu olisi mahdollisimman sujuvaa ilman pitkiä latausaikoja. Asiakkaalle toimitettiin kaksi eri tiedostoa, ja tekijätiimille jäi omat versiot valmiista videosta. Youtubessa video on saanut tammikuuhun 2011 mennessä jo yli 1 200 katselukertaa. Tämä on melko hyvin opiskelijaproduktiona tehdyttä videolta.

5.6 Markkinointivideoiden jälkituotanto

Mapping Oy:n markkinointivideoiden jälkituotanto alkoi materiaalin sieppauksella. Vaikka koneiden käyttö oli sujuvaa kuvaustilanteessa, materiaalia kertyi siitä huolimatta useita nauhoja. Sieppauksen jälkeen materiaali jaoteltiin omiin kansioihin laitteiden mukaan. Editoinnissa oli alun perin tarkoitus leikata laajasta kuvasta kokonaisuus ja vasta sen jälkeen etsiä tarvittavia lähikuvia ja yksityiskohtia aikajanalle. Tämä työskentelymalli sopi erittäin hyvin tämänkaltaiselle projektille, jossa kumpikin kamera nauhoitti samaan aikaan lähes yhtä paljon materiaalia. Näin ollen lähikuvien etsiminen helpottui huomattavasti. Jo projektin alussa sovittiin, ettei videoihin tulisi ääntä lainkaan. Äänen puuttuminen helpotti jälkituotantoa entisestään.

Editissä huomattiin kameroiden kuvien olevan hieman tummia, mutta sävyiltään samankaltaiset. Monitorointi tuotannossa mahdollisti juuri sävyiltään tasalaatuisen kuvan tallentamisen. Värihallintaa käytettiin kaikkiin videoihin: kontrastia lisättiin, sinisyyttä vähennettiin ja paranneltiin kameroiden välisiä pieniä sävyeroja. Värihallinta antoi videoille paljon laadukkaamman ja viimeistellymmän ilmeen. Koska videoiden kestot olivat lyhyitä, jälkituotanto eteni nopeasti.

Kun videot oli editoitu, järjestettiin katselmus asiakkaan tiloissa huhtikuun lopulla. Asiakas huomasi muutamia virheitä, jotka vain asiantuntija olisi voinut huomata. Päätettiin, että asiakkaan tiimistä lisäksi Huotari osallistuisi videoiden korjailuun, jotta kaikki virheet saataisiin kerralla korjattua. Myös jälkikäsitteilylaitteiden käytön oikeellisuus olisi hänen vastuullaan. Videoiden korjailu onnistui odotettua jouhevammin ja asiakas sai toivomansa videot.

Asiakkaan toiveena oli saada videot ja niiden raakamateriaali tiedostomuodossa, jotta niitä voisi myöhemmin esittää Sony Mediaplayerin avulla. Projektiryhmälle toistolaite ei ollut entuudestaan tuttu, joten asiakasta pyydettiin toimittamaan Mediaplayer oppilaitokselle. Kuten projektiryhmä oli aavistellut, soittimen tiedostomuotona olivat kaikki yleisimmät tiedostoformaatit. Asiakkaalle tehtiin Sony Mediaplayeriin mahdollisimman hyvälaatuiset tiedostot kaikista videoista. Mahdollista jatkokehitystä varten kaikki raakamateriaali kopioitiin asiakkaan ulkoiselle kovalevyille. Videot julkistettiin Birmingham IPEX 10 -messuilla, jossa ne saivat hyvän vastaanoton.

6 Videoprojektien onnistumiset ja haasteet

6.1 Opetusvideo

Mikrobiologiset näytteenotot -videoiden lähtökohdat eivät olleet lainkaan parhaat mahdolliset: iso ryhmä opiskelijoita, joille ei ollut karttunut vielä tietoa eikä taitoa omasta alasta näin suuren projektin läpivientiin. Mikrobiologian opiskelijat olivat vasta vuoden opiskelleet omaa alaansa, joten käytäntöjen ja työtapojen hallitseminen ja muistaminen ei ollut vielä selvää. Myöskään mediatekniikan opiskelijoista kukaan ei ollut aikaisemmin ollut mukana vastaavanlaisessa projektissa, jossa tekniikan ja taiteellisen puolen hallitseminen olisi pääroolissa.

Koko projektin suurimmaksi haasteeksi osoittautui sen äkillinen laajeneminen. Ennen kuvauksia kaikilla oli mielikuva helposta ja yksinkertaisesta projektista, joka saataisiin puolessa vuodessa päätökseen. Lopputuloksena oli kuitenkin vuosi raskasta projektia, jonka lopputulos ei vastannut lainkaan alun odotuksia.

Virheitä sattui useita. Pahin virhe oli kuitenkin se, ettei videoista näytetty ryhmille minkäänlaista väliversiota vaan luotettiin sokeasti siihen, että lopputuloksesta tulisi toivotunlainen. Mikään projekti ei voi onnistua kerralla, joten tämä seikka olisi pitänyt ymmärtää jo heti projektin käynnistyessä. Videoiden aiheet olivat myös erittäin haastavia etenkin mediatekniikan opiskelijoille, joilla ei ollut mitään tietoa kuvattavista aiheista, saati niiden oikeanlaisista työtavoista. Tuotannoissa kuvaajalla tulisi aina olla edes jonkinlainen käsitys siitä, mitä asiakas haluaa ja mitä ylipäättänsä kuvauksissa tehdään. Kuvauskaluston käyttö oli aloittelijan tasolla, joten lopputuloksesta tulikin amatöörimäinen vaikutelma juuri kuvakulmien ja valaistuksen takia. Äänen jälkikäsitteilyä ei videoissa tehty lainkaan, ja siksi äänitetty spiikki jäi melko latteaksi. Värikorjailu olisi auttanut paljon kuvien sävyjen korjailuun, mutta kenelläkään ei ollut tuolloin taitoa tehdä sitä. Koko projektia vaivasi laiskuus, joka oli molemminpuolista opiskelijoiden kesken. Mediatekniikan

ryhmässä suurin vastuu projektin onnistumisesta oli itselläni, ja välillä tuntuikin siltä, että olisin tekemässä kaiken yksin.

Toki onnistumisiakin projektissa koettiin. Mikrobiologian opiskelijoiden videoiden teon taidot parantuivat selvästi ja osalla heistä innostus av-tekniikkaa kohtaan silminnähden kasvoi. Kaikki opiskelijat pystyivät myös itsenäiseen työskentelyyn, joka tämältyyppisissä projekteissa on avainasemassa. Mediatekniikan opiskelijat oppivat paljon omasta alastaan ja siihen liittyvästä tekniikasta ja kalustosta. Kehitys editoinnissa ainakin itselläni oli suurin onnistuminen tässä projektissa.

6.2 Mainosvideo

Jookoskookos.comin mainosvideo poikkesi täysin niistä videoista, joita oppilaitoksessa oli totuttu tekemään. Jo se, että kuvauspaikka olisi ulkomailla, antoi lisähaastetta koko projektille. Mahdollisuus tehdä mitä vain kuvausmatkalla antoi paljon, mutta aiheutti myös ongelmia.

Suurimman haasteen koko projektille loi suunnitelmien puutos. Ilman minkäänlaista tietoa matkasta ja tulevista tapahtumista projektiryhmän lähtökohdat olivat jo heikolla pohjalla. Erimielisyydet kuvattavien henkilöiden ja kuvausryhmän kesken vaikeuttivat entisestään kokonaisuuden hallintaa. Kuvattaessa projektiryhmä ei ajatellut lainkaan jälkituotannon työmäärää vaan kuvasi jokaisen pienenkin tapahtuman. Tämän seurauksena koko projektin työläin vaihe oli nauhojen sieppaus ja niiden sisällön läpikäyminen. Nauhojen nimeäminen oli huonosti toteutettu, joten uuden nauhan läpikäymiseen ja tapahtumien muisteluun jälkituotannossa meni enemmän aikaa, kuin alussa oli suunniteltu. Jälkeenpäin ajateltuna olisi ollut hyvä liittää nauhojen yhteyteen lyhyt kuvaus siitä, mitä tapahtumia nauha sisältää ja missä järjestyksessä ne ovat tapahtuneet.

Jälkituotannossa projektiryhmän välit rakoilivat, jolloin koko projektin onnistuminen ja aikataulussa pysyminen kerääntyi yhden ihmisen vastuulle.

Projektin suurimpia onnistumisia oli ehdottomasti omien editointitaitojen huima kehitys. Siirtymät ja tarinan kerronta olivat onnistuneita ja pitivät hyvin koko videota koossa. Uusia ideoita syntyi jatkuvasti ja leikkauskohdat hioutuivat sitä paremmin mitä pidempään projekti kesti. Vapaat kädet videon sisällön kanssa antoi mahdollisuuden keksiä uusia merkityksiä kuville ja äänelle. Erityisen tyytyväinen projektiryhmä ja asiakas olivat musiikkivalintaan, joka tuki tarinaa erittäin hyvin.

Matka itsessään oli todella rankka. Kun oli yli viikon seurannut juhlivia ihmisiä, ei loppumatka ollut enää hauska. Koko ajan kameramiesten tuli olla mukana tilanteissa, joissa voisi tapahtua jotain kuvattavan arvoista. Tämä vei omaa aikaa ja sitoi vuorokauden ympäri. Kuitenkin kokemus oli ainutlaatuinen ja työn mielekkyys jälkituotannossa korosti projektin poikkeavaa luonnetta. Valmiin videon lopputulos oli paras mahdollinen, ja tärkeintä oli, että asiakas oli videoon todella tyytyväinen.

6.3 Markkinointivideot

Mapping Oy:n markkinointivideot olivat yksikertaiset ja helppo toteuttaa. Ongelmaksi koituivat asiakkaan omat ristiriidat ja toisistaan poikkeavat toiveet mitä pidemmälle projekti eteni. Perheyrityksen hyvät ja huonot puolet olivat läsnä koko projektin ajan: jokaisella osallistujalla oli omat toiveet ja näkemykset siitä, mitä videoilla tulisi esitellä. Myös koko videogenren hahmottaminen oli ristiriidassa jälkituotantovaiheeseen saakka. Osa tiimistä oli tekemässä markkinointivideoita ja osa taas käyttöohjevideoita.

Onnistumisia koettiin juuri jälkituotannossa, jolloin videoista saatiin näyttävän näköiset ja aiheeseen sopivat. Myös projektin alussa määritelty laadukkuus toteutui videoilla täysin. Varsinkin värihallinta antoi videoihin ammattimaisen leiman. Aiheena projekti antoi paljon mediatekniikan opiskelijoille. Siinä yhdistyi koko mediatekniikan koulutusohjelman ydin: graafinen ja digitaalinen media.

Projektin jouheva eteneminen ja viimeistelty lopputulos kertoi paljon siitä, kuinka valtava kehitys omilla taidoilla juuri videotuotannossa oli tapahtunut koko opiskelu-uran aikana. Vaikka markkinointivideoissa ei suurta oppimista tapahtunutkaan enää tuotannon puolella, antoi tämäkin projekti uusia näkökulmia tulevia yritysmaailman tuotantoja varten.

7 Videotuotanto tuotantoyhtiöissä

Yrityselämän videotuotannoissa tärkein osapuoli on aina asiakas. Asiakkaan tarpeet ja toiveet ovat tuotannon toteutumisen peruslähtökohdat. Noin 40 % toteutuneista projekteista käynnistyy yrityksen myyntihenkilön avulla solmituista sopimuksista, ja noin 60 % tuotannoista lähtee liikkeelle asiakkaan yhteydenotosta. Tuotantoyhtiön vastuulla on kartoittaa asiakkaan tarpeet ja toiveet käyttäen apuna esimerkiksi asiakkaan mainosmateriaaleja. Kuitenkin tärkein asia on ymmärtää, mitä asiakas haluaa videollaan viestittää ja mikä on videon kohdeyleisö. Myös asiakkaan vahvuuksien ymmärtäminen verrattuna kilpaileviin yrityksiin on tärkeässä asemassa videon onnistumisen kannalta: videon ainutlaatuisuus ja erilaisuus erottavat asiakkaan muista samankaltaisista yrityksistä. Asiakkaan ymmärtäminen jo alkuvaiheessa on tae onnistuneelle, asiakkaan toiveiden mukaiselle videolle.

Asiakkaan ja tuotantoyhtiön ensimmäinen linkki on tarjous. Yhteydenotossa asiakas yleensä kertoo yleisesti, minkälaisen videon se haluaa. Yhteydenoton pohjalta tuotantoyhtiö laatii tarjouksen. Tarjous sisältää koko tuotannon hinnan ja erittelyn siitä, mitä tarjous sisältää. Jo tarjousvaiheessa projektille määritellään kesto ja aikaraja, jolloin videon tulee olla valmis. Jos asiakas hyväksyy tarjouksen, voidaan videotuotanto aloittaa sovittujen päivämäärien mukaisesti. [43.]

Esituotantovaiheen tärkein työkalu on käsikirjoitus, jolla asiakkaalle pyritään esittämään videon asiasisältö ja kuvallinen kerronta yleisesti. Käsikirjoituksessa käytetään usein kahden palstan mallia, jossa vasemmassa sarakkeessa on alustava spiikkiteksti ja oikeassa tekstiin liittyvä tapahtuma. Asiakas ja tuotantoyhtiön edustaja tapaavat yksi tai kaksi kertaa ennen tuotantovaiheen aloitusta. On tärkeää, ettei ideoinnissa ole liikaa osallistujia, jotta suunnittelu olisi tehokasta eikä erimielisyyksiä syntyisi niin paljon. Kokouksissa tuotantoyhtiön on kuunneltava asiakkaan toiveita mutta myös ohjailtava videon sisältöä

ammattimaiseen suuntaan oman kokemuksen ja asiantuntevuuden avulla. Usein asiakkaan laaja tietämys videon aiheesta aiheuttaa tietynlaista sokeutta.

Tuotantoyhtiön tehtävänä on nähdä asian maallikon silmin ja ehdottaa uutta näkökulmaa aiheeseen. Usein asiakkaalla ei ole tietoa videoiden teosta, jolloin kuvakerronta jää tuotantoyhtiön pohdittavaksi. Kuvakäsikirjoitus on kuitenkin harvoin käytetty työkalu yrityselämän tuotannoissa. Ennen tuotantovaihetta asiakkaalle halutaan luoda enemmänkin tunne videon yleisestä visuaalisesta ilmeestä kuin keskittyä kuvakerronnan selittämiseen ja tarkkaan suunnitteluun. Esituotantovaiheen jälkeen tuotantoyhtiön tulisi hahmottaa videon ydin, rajata aihealue videolle sopivaksi ja ymmärtää asiakkaan sanoma.

Esituotantovaiheen jälkeen projekti etenee tuotantovaiheeseen, jolloin ensimmäinen askel on henkilöstön varaaminen eri työtehtäviin. Tuotantojen koosta riippuen henkilöstömäärä voi olla yhdestä useampaan. Yleensä keskisuurissa tuotannoissa kuvauksissa on yhdestä kolmeen kameramiestä, valaisija, ohjaaja ja meikkaaja. Kuvaustilanteissa ohjaajalla on tärkein asema kuvasuunnittelussa. Kokemus ja taito tuo mahdollisuuden suunnitella kuvakoot ja kuvakulmat itse kuvaustilanteessa, jolloin työskentely niin esituotannossa kuin tuotantovaiheessa on sujuvaa ja nopeaa. Asiakkaan ymmärtäminen ja kuunteleminen kuvauksissa auttaa ohjaajaa valitsemaan tärkeät asiat ja yksityiskohdat kuvaajaa varten. Myös kokonaisuuden hahmottaminen jo kuvaustilanteessa on ohjaajan vastuulla. Kuvauskerta on ainutlaatuinen, joten kaikki tarvittava materiaali on tallennettava yhdellä kuvauskerralla. Ohjaajan onkin hyvä järjestellä jo päässään materiaali oikeaan järjestykseen, jotta kuvien jatkuvuus voidaan varmistaa ja voidaan huomata puuttuvat otokset. Hyvänä sääntönä ohjaajalle voidaan pitää kolmea tarkistuskertaa: ennen kuvauksia tarkistaa, mitä kuvataan, kuvauksissa tarkistaa, mitä on jo kuvattu ja mitä pitää vielä kuvata, ja kuvausten jälkeen tarkistaa, onko kaikki tarvittava kuvattu. Ohjaajalla täytyy olla myös luottamus omiin kuviin, jotta materiaalia on tarpeeksi mutta ei liikaa. [43.]

Työnjako kaikkien työntekijöiden kesken on tärkeää, jotta kuvauksen sujuvat ripeästi. Asiakkaalle on tärkeää kuvausryhmän varma asenne, tehokas ajankäyttö ja ammattimainen työskentely. Tällöin asiakkaalle jää tunne onnistuneesta kuvauspäivästä ja luottamus siihen, että lopullinen video tulee olemaan sovitun kaltainen.

Tuotannon jälkeen jälkituotanto käynnistyy yleensä jo samana päivänä. Leikkaaja työstää materiaalia käsikirjoituksen mukaan kunnioittaen samalla kuitenkin ohjaajan näkemyksiä. Ohjaajan olisi hyvä olla mahdollisuuksien mukaan leikkausvaiheessa mukana. Jälkikäsittelevaiheessa työstetään vain tarvittavaa materiaalia. Taitava ohjaaja saa tallennettua vain käytettäviä otoksia, jolloin ylimääräistä materiaalia editoinnissa ei ole juuri lainkaan. Leikkaaja luo videoon tunnelmaa ja järjestelee kohtaukset oikeaan järjestykseen. Videon tyyli ja tarkoitus määrittelevät enimmäkseen editoinnin tarpeet. Mahdollinen spiikki on tehty valmiiksi jo käsikirjoitusvaiheessa, jolloin jälkituotantoon jää vain sen hiominen ja äänittäminen. Tuotantoyhtiöt käyttävät usein musiikkikirjastoja tai suuremmissa projekteissa sävellettyä musiikkia.

Valmis video jaellaan yleensä tiedostomuotoisena ja hyväksytetään asiakkaalla ennen julkistamista. Asiakkaalle toimitetaan tarjouksessa määritelty video sen omaa käyttöä varten. Tuotantoyhtiö säilyttää master-nauhoja niin pitkään kuin mahdollista myöhempää käyttöä varten. Tekijänoikeudet materiaaliin ovat tuotantoyhtiöllä. Asiakkaan valmiin videon käyttö on tuotantoyhtiön ja asiakkaan välinen sopimus. [43.]

Metropolia Ammattikorkeakoulussa tuotannon tilaajana oli aina asiakas. Tekijätiimin löydyttyä asiakkaan kanssa neuvoteltiin useissa eri kokouksissa videon tavoitteista ja tarkoituksista. Ongelmana oli kuitenkin sellaisen ohjaajan puute, joka osallistuisi niin esituotantoon kuin itse kuvauksiin. Yleensä projektien ohjaajana toimi opettaja, joka ei kuitenkaan koskaan osallistunut itse kuvauksiin. Näin ollen

kuvaukset usein venyivät suunnitelmien ja johtohahmon puuttuessa. Kokouksia koulun tuotannoissa järjestettiin liikaa: järjestelmällinen ideointi ja suunnittelu olisivat antaneet paremmat lähtökohdat kuvauksille. Esituotannon vaiheiden painotusta tulisi mielestäni pohtia oppilaitoksessa uudelleen. Onko tärkeää piirtää hienoja kuvakäsikirjoituksia, kun itse käsikirjoitus on vielä kesken?

Opiskelutuotannossa into päästä tekemään on suuremmassa asemassa kuin yrityselämässä. Suurin ongelma opiskeluprojekteissa on suunnitelmien ja asiakkaan ymmärryksen puute. Esituotannon merkitystä oppilaitoksessa pitäisi korostaa entisestään tuotantojen tärkeimpänä osa-alueena.

Yrityselämässä tuotanto koostuu niin teknisestä kuin taiteellisesta osaamisesta. Oppilaitoksessa pääpaino tuotannon oppimisessa on tekniikan hallinnassa ja taiteellinen puoli jää sivuun. On aivan turhaa osata käyttää kameraa, jos ei osaa sommitella kuvattavia kuvia tai muodostaa jo mielessään kokonaisuutta kuvatuista kuvista. Myös valaistuksen opetuksessa olisi parannettavaa. Valaistuksen teoriaa käydään kiitettävän hyvin läpi, mutta itse tekeminen jää vähemmälle.

Oppilaitoksessa pitäisi järjestää useampi opintojakso, jossa opiskelijat itse pääsisivät harjoittelemaan tuotannon eri osa-alueita käytännössä teorian ohella.

Opiskelutuotannossa jälkituotannonvaiheet muistuttavat eniten yrityselämän käytäntöjä. Kuitenkin oppilaitoksessa käytettävät editointiohjelmat eivät vastaa lainkaan yritysten ohjelmistoja. Final Cut Pro ja Avid Media Composer ovat eniten käytettyjä editointiohjelmia yrityselämässä, kun taas oppilaitoksessa käytettävä Adobe Premier on harvoin yrityselämässä käytetty sovellus. Myös animaatioiden ja grafiikan käyttöön tarkoitettu Adobe After Effects olisi hyvä lisätä opetustarjontaan. [43.]

Oppilaitoksen tulisi pysyä mukana siinä, minkälaisia laitteita ja ohjelmistoja työelämässä todellisuudessa käytetään. Yrityksillä ei ole aikaa kouluttaa vastavalmistuneita opiskelijoita uusien yleisesti käytössä olevien ohjelmistojen

käyttöön. Myös opiskelijoiden valmiudet videoprojekteihin opiskelun alkuvaiheessa ovat melko huonot. Toki virheistään oppiminen on tehokkainta oppimista, mutta kärsijän rooliin joutuvat yleensä projektien tilaajat. Oppilaitoksen ja yritysten toimintojen perusajatukset ovat erilaiset. Yritysten toiminta perustuu rahaan, jolloin tuotannot ovat nopeatempoisia ja tehokkaita projekteja. Oppilaitoksissa voitaisiin pyrkiä samanlaiseen tehokkuuteen kunnioittamalla aikatauluja ja asiakkaita enemmän. Vaikka oppilaitokseen on tultu oppimaan, voisi kurssien leikkimielisen asenteen muuttaa vakavammaksi. Opiskelijoille tulisi tarjota monipuolista opetusta koko videotuotannon alueelta. Yrityselämässä arvostetaan moniosaajia, joilla on tietoa ja taitoa usean eri tuotannon vaiheen osaamisesta. Tätä oppilaitoksen tulisi opettaa opiskelijoille. [43.]

8 Yhteenveto

Insinööriyön tarkoituksena oli tarkastella kolmen erilaisen videotuotannon työvaiheita ja selvittää työtapojen eroavaisuuksia oppilaitoksen ja ammattimaisen tuotannon välillä. Tarkoituksena oli luoda vankka pohja tulevia videotuotantoja varten. Videotuotannot toteutettiin yhteistyössä oppilaitoksen ja kolmen eri asiakkaan kanssa. Insinööriyön videotuotannot olivat Mikrobiologinen näytteenotto -videot, Hiihtoloma Slovakiassa -mainosvideo ja jälkikäsitteilylaitteiden markkinointivideot. Raportissani keskityin näiden tuotantojen eri työvaiheisiin.

Esituotannon merkitys koko tuotantoa ajatellen on yksi tuotannon tärkeimmistä työvaiheista. Esituotannon työvaiheet ideasta käsikirjoitukseen ovat pohjana koko tulevalle tuotannolle ja vaativat pitkäjänteistä työskentelyä. Koko projektin onnistuminen sovittujen linjojen mukaisesti on pitkälti esituotannon perusteellisen suunnittelun ansiota.

Tuotantovaihe on näkyvin osa videotuotantoja. Siinä esituotannossa suunnitellut osaset nivoutuvat yhteen kuvauksissa. Kuvallinen kerronta saa muotonsa, tapahtumat tallentuvat kameralle ja koko projekti herää eloon. Valaistus, äänitys ja kameran liikkeet ovat yhdessä videon raakamateriaali, joka noudattelee mahdollisimman tarkasti esituotannossa suunniteltuja tapahtumia.

Jälkituotannossa raakamateriaali saatetaan lopulliseen muotoonsa editoinnin avulla. Kohtaukset järjestellään oikeaan järjestykseen, ääntä muokataan, lisätään musiikki ja grafiikka ja lopuksi saatetaan video asiakkaan haluamaan formaattiin.

Tuotantojen kaava pysyy suhteellisen samana, oli kyseessä sitten opetus-, mainos- tai markkinointivideo. Opiskeluaikanani tehdyt projektit opettivat paljon ja antoivat kokemusta tuleviin projekteihin. Kehityksen kaari onkin nähtävissä näissä kolmessa eri videotuotannossa, jotka kaikki sijoittuivat eri opiskeluvuosille. Paljon

olisi voitu tehdä toisin, mutta toisaalta jokaisesta virheestä opittiin eikä samoja virheitä toistettu myöhemmissä projekteissa. Onnistumisia koettiin jokaisessa projektissa. Oma oppiminen ja kehitys kasvoivat valtavasti juuri tekemisen kautta.

Yrityselämässä videotuotannot ovat nopeatempoisia ja tehokkaita projekteja. Tuotantojen on tuotettava yritykselle rahaa ja luotava uusia asiakassuhteita tulevaisuutta varten. Moni tuotannon työvaihe jää kokonaan pois vuosien kokemuksen ansiosta, jolloin projektien kestot lyhenevät merkittävästi. Opiskelu antaa hyvät valmiudet yrityselämää varten, mutta paljon on vielä kehitettävää. Etenkin oppilaitoksissa käytettävien ohjelmistojen tulisi vastata enemmän yrityselämän työkaluja.

Moniosaaminen ja oma into videotuotantoja kohtaan antaa hyvät valmiudet siirryttäessä yrityselämään. On tärkeää, että opiskelu antaa mahdollisuuden osallistua videotuotantoihin, joissa toisena osapuolena on oikea asiakas. Vastuu projektin onnistumisesta ja tyytyväisestä asiakkaasta opettaa teoriaa paremmin. Tämän kaltainen oppiminen on lähimpänä yrityselämää, ja sen ansiosta opiskelijan siirtyminen työelämään sujuu paljon pehmeämmin.

Lähteet

- 1 Kalliala, Eija. Verkko-opettamisen käsikirja. Jyväskylä: Finn Lectura Oy Ab, 2002.
- 2 Ikävalko, Markku, Saksa, Juha-Matti: Operaatio opetusvideo. (WWW-dokumentti.) Lappeenrannan teknillinen yliopisto. 10.1.2007. Luettu 14.12.2010.
- 3 Keränen, Vesa, Lamberg, Niko & Penttinen, Jukka. Digitaalinen media. Jyväskylä: Docendo Finland, 2005.
- 4 Videotuotanto. (WWW-dokumentti.) Verkkokumppani. <<http://www.verkkokumppani.fi/videotuotanto.php>>. 2010. Luettu 4.11.2010.
- 5 Mainonta. (WWW-dokumentti.) Wikipedia. <<http://fi.wikipedia.org/wiki/Mainonta>>. Päivitetty 3.11.2010. Luettu 4.11.2010.
- 6 Markkinointiviestintä. (WWW-dokumentti.) Wikipedia. <<http://fi.wikipedia.org/wiki/Markkinointiviestintä>>. Päivitetty 13.10.2010. Luettu 4.11.2010.
- 7 Aaltonen, Jouko. Käsikirjoitus. (WWW-dokumentti.) Elokuvantaju. <http://www.taik.fi/elokuvantaju/oppimateriaali/kasikirjoitus/artikkelit/aaltonen_mita_tulee_kysya.jsp>. Luettu 4.11.2010.
- 8 Saarela, Saara. Esituotanto. (WWW-dokumentti.) Elokuvantaju. <http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/esituotanto/artikkelit/saarela_ajatuksi_a.jsp>. 26.1.2001. Luettu 4.11.2010.
- 9 Mykkänen, Eija. Av- ja DVD-tuotantoprojektit. Insinööriyö. EVTEK-ammattikorkeakoulu. 2007.
- 10 Ranta, Pekka. Videon peruskurssi pv 5. (WWW-dokumentti.) <<http://koti.mbnet.fi/pranta/vidper5.htm>>. 2002. Luettu 4.11.2010.
- 11 Synopsis. (WWW-dokumentti.) Elokuvantaju. <<http://www.taik.fi/elokuvantaju/oppimateriaali/kasikirjoitus/synopsis.jsp>>. Luettu 4.11.2010.
- 12 Treatment. (WWW-dokumentti.) Elokuvantaju. <<http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/kasikirjoitus/treatment.jsp>>. Luettu 4.11.2010.

- 13 Treatment. (WWW-dokumentti.) Wikipedia.
<<http://fi.wikipedia.org/wiki/Treatment>>. 11.10.2010. Luettu 4.11.2010.
- 14 Jaws-malli. Treatment. (WWW-dokumentti.) Elokuvantaju.
<http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/kasikirjoitus/rakenne_kuva_4.gif>.
Luettu 4.11.2010.
- 15 Käsikirjoitus. (WWW-dokumentti.) Elokuvantaju.
<<http://www.taik.fi/elokuvantaju/oppimateriaali/kasikirjoitus/kasikirjoitus.jsp>>.
Luettu 5.11.2010.
- 16 Malmstedt, Markus. Videotuotannon työvälineet. Insinöörityö. Metropolia
Ammattikorkeakoulu. 2010.
- 17 Storyboard. (WWW-dokumentti.) Elokuvantaju.
<<http://www.taik.fi/elokuvantaju/oppimateriaali/esituotanto/storyboard.jsp>>.
Luettu 5.11.2010.
- 18 Elokuvakerronnan ja -ilmaisun käsitteitä. (WWW-dokumentti.) Sodankylän
kunta. <http://koulut.sodankyla.fi/media/tiedostot/elavaa_kuvaa/1251870847.pdf>. Luettu 5.11.2010.
- 19 Storyboard drafts for the touch. (WWW-dokumentti.) Aalto-yliopisto.
<<http://www.mlab.uiah.fi/touch/touchstoryboard.html>>. Luettu 5.11.2010.
- 20 Roolitus. (WWW-dokumentti.) Elokuvantaju.
<<http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/esituotanto/roolitus.jsp>>. Luettu
5.11.2010.
- 21 Ekonoja A., Lahtonen, T. & Mäntylä, J. Videokuvaus: suunnittelu,
sisällöntuotanto ja kuvaaminen - Luento 3. (WWW-dokumentti.) Jyväskylän
yliopisto. <<http://appro.mit.jyu.fi/ope/luennot/luento3/>>. 5.10.2010. Luettu
2.12.2010.
22. Keränen, Vesa, Lamberg, Niko & Penttinen, Jukka. Digitaalinen media.
Jyväskylä: Docendo Finland, 2005.
- 23 Kuvakoko. (WWW-dokumentti.) Digivideo.
<<http://www.digivideo.fi/wiki/index.php/Kuvakoko>> 6.9.2007. Luettu 3.12.2010.
- 24 Kuvakoot. (WWW-dokumentti.) Internetix opinnot.
<http://opinnot.internetix.fi/fi/muikku2materiaalit/muut/vapaasivistys/valokuvaus/valokuvailmaisuu/3_kuvan_rajaaminen/01_kuvakoko/fi_embedded/kuvakoot.jpg
>. Luettu 3.12.2010.

- 25 Ranta, Pekka. Videon peruskurssi pv 2. (WWW-dokumentti.)
<<http://koti.mbnet.fi/pranta/vidper2.htm>>. 2002. Luettu 3.12.2010.
- 26 Ranta, Pekka. Kuvakulmat. Videon peruskurssi pv 2. (WWW-dokumentti.)
<<http://koti.mbnet.fi/pranta/vidkuvat/v2k4.gif>> 2002. Luettu 3.12.2010.
- 27 Ääni. (WWW-dokumentti.) Elokuvantaju.
<<http://www.taik.fi/elokuvantaju/oppimateriaali/aani/aani.jsp>>. Luettu 10.12.2010.
- 28 Videokuvaajan mikrofonit. (WWW-dokumentti.) Tekniikan Maailma.
<<http://tekniikanmaailma.fi/kuva-ja-aani/muut/videokuvaajan-mikrofonit>> 30.6.2010. Luettu 10.12.2010.
- 29 Ranta, Pekka. Videon peruskurssi pv 7. (WWW-dokumentti.)
<<http://koti.mbnet.fi/pranta/vidper7.htm>>. 2002. Luettu 10.12.2010.
- 30 Räikkälä, Yrjö. Kolmipistevalaisu. (WWW-dokumentti.) Satakunnan elävän kuvan keskus ry. <<http://www.sekk.fi/images/valais1.gif>>. 2003. Luettu 10.12.2010.
- 31 Värilämpötila. (WWW-dokumentti.) Digivideo.
<<http://www.digivideo.fi/wiki/index.php/Värilämpötila>>. 21.6.2006. Luettu 10.12.2010.
- 32 Color temperature. (WWW-dokumentti.) Wikipedia.
<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0e/Color_temperature.svg>. 25.11.2010. Luettu 10.12.2010
- 33 Valkotasapaino. (WWW-dokumentti.) Digivideo.
<<http://www.digivideo.fi/wiki/index.php/Valkotasapaino>> 6.9.2007. Luettu 10.12.2010.
- 34 Holmlund, Kim. Opetusvideotuotannon suunnittelu ja toteutus. Insinööriyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. 2010.
- 35 Jälkityöt. (WWW-dokumentti.) Elokuvantaju.
<<http://www.taik.fi/elokuvantaju/oppimateriaali/jalkituotanto/jalkityot.jsp>>. Luettu 5.1.2011.
- 36 Levy, Jarmo. Digitaalinen videoeditointi. Helsinki: Satku, 2001.
- 37 Editointi. (WWW-dokumentti.) Digivideo.
<<http://www.digivideo.fi/wiki/index.php/Editointi>>. 29.12.2010. Luettu 5.1.2011.

- 38 Editointi. (WWW-dokumentti.) Elokuvasvatus Sodankylässä.
<<http://koulut.sodankyla.fi/elokuvakasvatus/editointi.pdf>>. 8/ 2005. Luettu 5.1.2011.
- 39 Ranta, Pekka. Videon peruskurssi pv 6. (WWW-dokumentti.)
<<http://koti.mbnet.fi/pranta/vidper6.htm>>. 2004. Luettu 5.1.2011.
- 40 Honka, Jussi. Ääni elokuvassa. (WWW-dokumentti.)
<<http://www.sound.werk23.org/osa4index.html>>. 20.3.2006. Luettu 5.1.2011.
- 41 Sävellys. (WWW-dokumentti.) Elokuvantaju.
<<http://www.taik.fi/elokuvantaju/oppimateriaali/aani/savellys.jsp>>. Luettu 5.1.2011.
- 42 Arkistointi. (WWW-dokumentti.) Arkistolaitos.
<<http://www.arkisto.fi/fi/palvelut/julkaisuluettelo/d-verkko-oppaat/arkistot-yhteiskunnan-toimiva-muisti/erityisaineistojen-saeilyttaaminen/>>. Luettu 5.1.2011.
- 43 Lamberg, Niko. Toimitusjohtaja, Apogee Oy, Helsinki. Keskustelu 10.1.2011.